

Ενότητα 5.....	144
5.1 Αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου Λαρισαίων και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης.....	144
Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής.....	146
Θέμα: Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά Πόλης.....	146
Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής.....	147
Θέμα: Κυκλοφορία-Στάθμευση-Συγκοινωνία.....	147
Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής.....	148
Θέμα: Καθαριότητα και Διαχείριση Απορριμμάτων.....	148
Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής.....	149
Θέμα: Αστικό Περιβάλλον- Πράσινο- Κοινόχρηστοι χώροι.....	149
Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής.....	150
Θέμα: Ηλεκτροφωτισμός – Ύδρευση – Αποχέτευση - Ενέργεια.....	150
Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής.....	151
Θέμα: Ασφάλεια στην Πόλη.....	151
Θεματικός Τομέας: Εκπαίδευση – Πολιτισμός – Κοινωνική πολιτική.....	152
Θέμα: Εκπαίδευση – Νέες Τεχνολογίες.....	152
Θεματικός Τομέας: Εκπαίδευση- Πολιτισμός- Κοινωνική Πολιτική.....	153
Θέμα: Πολιτισμός.....	153
Θεματικός Τομέας: Εκπαίδευση- Πολιτισμός- Κοινωνική Πολιτική	154
Θέμα: Αθλητισμός.....	154
Θεματικός Τομέας: Εκπαίδευση- Πολιτισμός- Κοινωνική Πολιτική	155
Θέμα: Κοινωνική Πολιτική.....	155
Θεματικός Τομέας: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση.....	156
Θέμα: Απασχόληση & Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού - Επιχειρηματικότητα.....	156
Το Συγκριτικό Πλεονέκτημα, οι δυνατότητες και τα ισχυρά σημεία της πόλης.....	157
Η κεντρική γεωγραφική θέση	157
Το σχετικά μεγάλο μέγεθος της πόλης.....	158
Η λειτουργία της πόλης ως διοικητικό κέντρο.....	158
Υποδομές έρευνας και εκπαίδευσης	159
Περιβαλλοντικές και Ενεργειακές Υποδομές	160
Παραγωγικές Υποδομές	160
Η σχέση της πόλης με τον Θεσσαλικό κάμπο.....	161
Ο Πηνειός και οι δυνατότητες αξιοποίησής του	161
Ο δυναμισμός της μεγάλης βιομηχανίας.....	162
Το ανθρώπινο δυναμικό	162
Οι περιορισμοί, οι δυσκολίες και τα αδύνατα σημεία της πόλης.....	163
Οι ευκαιρίες που προκύπτουν από το νέο οικονομικό περιβάλλον.....	166
Οι κίνδυνοι που ενδεχομένως θα πρέπει να αντιμετωπιστούν.....	167

Ενότητα 5

5.1 Αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου Λαρισαίων και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης

Η υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου Λαρισαίων, όπως περιγράφεται στα προηγούμενα κεφάλαια, καταδεικνύει τις ιδιαιτερότητες και τα ειδικά προβλήματα της συγκεκριμένης περιοχής. Στην προσπάθεια καλύτερης παρουσίασης και αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης χρησιμοποιείται η μέθοδος της Ανάλυσης Ισχυρών και Αδύνατων σημείων, Ευκαιριών και Απειλών (μέθοδος SWOT). Η μέθοδος αυτή συνοψίζει με τον καλύτερο τρόπο τα κύρια συμπεράσματα της καταγραφής που πραγματοποιείται στην παρούσα μελέτη και θέτει τις κύριες συλλογιστικές αναπτυξιακής στρατηγικής.

Η **ανάλυση SWOT** είναι ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για την ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, ώστε να ληφθούν από το Δήμο οι απαραίτητες αποφάσεις σε σχέση με τους στόχους που έχει θέσει για την επίτευξή τους. Κατά την ανάλυση SWOT θα μελετηθούν τα δυνατά (Strengths) και αδύνατα (Weaknesses) σημεία του Δήμου, καθώς και οι ευκαιρίες (Opportunities) και οι απειλές (Threats) που υπάρχουν. Οι ευκαιρίες και οι απειλές αντανακλούν μεταβλητές του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, τις οποίες ο Δήμος θα πρέπει να εντοπίσει, να προσαρμοστεί σε αυτές ή ακόμα και να τις προσαρμόσει ή τουλάχιστον να τις αντιμετωπίσει όσο κάτι τέτοιο είναι εφικτό.

Η ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) ως μεθοδολογικό εργαλείο, αποτελεί ένα μοντελοποιημένο τρόπο καταγραφής των κυριότερων συμπερασμάτων που προκύπτουν από την ανάλυση και την καταγραφή του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης σε μικροοικονομικό και μακροοικονομικό ορίζοντα.

Ειδικότερα, απώτερος στόχος της ανάλυσης SWOT είναι η συμβολή στον καθορισμό των στρατηγικών κατευθύνσεων του ολοκληρωμένου αναπτυξιακού προγράμματος της περιοχής.

Με άξονα τον παραπάνω στόχο η ανάλυση SWOT εστιάζει στον εντοπισμό των:

- Δυνατών σημείων (δυνατότητες ανάπτυξης)
- Αδύνατων σημείων (αδυναμιών και περιορισμών ανάπτυξης)
- Ευκαιριών προς εκμετάλλευση στο εξωτερικό περιβάλλον
- Απειλών – κινδύνων προς αποφυγή στο εξωτερικό περιβάλλον

Οι δύο πρώτες παράμετροι (Δυνατά και Αδύνατα Σημεία) καθορίζονται από την ανάλυση του εσωτερικού περιβάλλοντος, δηλαδή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της πόλης και ευρύτερης περιοχής, και αφορούν αποκλειστικά τον προσδιορισμό των πλεονεκτημάτων ή μειονεκτημάτων

που πηγάζουν από την υφιστάμενη υποδομή και τα στοιχεία που αποτυπώνουν το κοινωνικό-οικονομικό της προφίλ. Στο εσωτερικό περιβάλλον περιλαμβάνονται: δημογραφικά και γεωμορφολογικά στοιχεία, πολιτικοί παράγοντες σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο, παράγοντες Τοπικής Διοίκησης, ο χαρακτήρας και η φύση της τοπικής αγοράς (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής τομέας), υποδομές μεταφορών, κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, τοπική οικονομία, η ποιότητα ζωής, το φυσικό περιβάλλον, οι ζώνες πρασίνου, χώροι ελεύθερου χρόνου, ο πολεοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός, το επίπεδο και ο χαρακτήρας εκπαίδευσης του πληθυσμού, ερευνητικά κέντρα, το πολιτιστικό περιβάλλον και η ιστορικότητα του τόπου/ πόλης, τουρισμός και ανάλυση των μορφών δράσης κ.α.

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που συγκροτούν το εσωτερικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης εντοπίζονται και εξειδικεύονται οι παράμετροι που συνιστούν τα δυνατά σημεία, τα οποία πρέπει να αναπτύξει η παραγωγική και αναπτυξιακή δραστηριότητα στην περιοχή καθώς και τα αδύνατα σημεία, τα οποία καλείται να περιορίσει, ώστε να μην αποτελούν τροχοπέδη στην ανάπτυξή της.

Κατ' αναλογία, λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα από την ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος (τα οποία κατά κύριο λόγο αφορούν την ευρύτερη περιοχή καθώς και τους εξωτερικούς παράγοντες που την επηρεάζουν, οι οποίοι διαμορφώνουν και επηρεάζουν το πλαίσιο σχεδιασμού και υλοποίησης μιας ολοκληρωμένης πολιτικής ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών) προσδιορίζονται τα σημεία εκείνα που διαφαίνεται να αποτελούν ευκαιρίες για ανάπτυξη, που θα πρέπει ο στρατηγικός σχεδιασμός στην περιοχή μελέτης να εκμεταλλευτεί καθώς και κινδύνους που ενδέχεται να αντιμετωπίσει στο μέλλον.

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που συγκροτούν το εσωτερικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης εντοπίζονται και εξειδικεύονται οι παράμετροι που συνιστούν τα δυνατά σημεία, τα οποία πρέπει να αναπτύξει η παραγωγική και αναπτυξιακή δραστηριότητα στην περιοχή καθώς και τα αδύνατα σημεία, τα οποία καλείται να περιορίσει, ώστε να μην αποτελούν τροχοπέδη στην ανάπτυξή της.

Τα συμπεράσματα της ανάλυσης αυτής χρησιμεύουν στον καθορισμό των αξόνων παρέμβασης, που θα πρέπει να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν στην περιοχή μελέτης, έτσι ώστε να αρθούν τα εμπόδια στην ανάπτυξή της. Στον Πίνακα 9.1 που ακολουθεί παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα κύρια αποτελέσματα της ανάλυσης για την πόλη της Λάρισας Στην συνέχεια αναλύεται και τεκμηριώνεται κάθε ένα από τα στοιχεία που συνθέτουν τα δυνατά, τα αδύνατα σημεία, τις ευκαιρίες και τις απειλές για την ανάπτυξή της πόλης και της ευρύτερης περιοχής της. Η παρουσίαση της ανάλυσης SWOT αποτυπώνεται στις παρακάτω κατηγορίες.

Επισημαίνεται ότι σε όλες τις παραπάνω επισημάνσεις και στην ακολουθούσα ανάλυση, η προσέγγιση είναι διπλή ως προς την εστίαση. Αντικείμενο αποτελεί «στενά» μεν ο Δήμος ως οργανισμός, «ευρύτερα» ωστόσο η πόλη καθώς ο Δήμος αποτελεί την έκφραση της πόλης στην συλλογική προσπάθεια για προώθηση της τοπικής και εθνικής, οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Θέμα: Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά Πόλης

<p>Ισχυρά σημεία</p> <p>Η Λάρισα είναι η μεγαλύτερη, σε έκταση και πληθυσμό, πόλη της Κεντρικής Ελλάδας.</p> <p>Είναι πρωτεύουσα του Νομού και της περιφέρειας Θεσσαλίας και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας.</p> <p>Αποτελεί μετά την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη ένα από τα σημαντικότερα αστικά κέντρα της χώρας.</p> <p>Είναι χωροθετημένη στο κεντρικότερο σημείο της Ελλάδας.</p> <p>Βρίσκεται πάνω στο βασικό οδικό και σιδηροδρομικό άξονα της χώρας που ενώνει τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα – Θεσσαλονίκη), εξυπηρετείται δε άμεσα από το λιμάνι του Βόλου, και σε κάποιο βαθμό από το αεροδρόμιο Ν. Αγχιάλου.</p> <p>Άμεση σύνδεσή της με το δυτικό τμήμα της χώρας (Ήπειρος).</p> <p>Σύνδεση με γραμμές αστικού ΚΤΕΛ με όλες τις περιοχές της Ελλάδας.</p> <p>Η πόλη της Λάρισας αναπτύσσεται στο κέντρο του νομού και σε μικρές αποστάσεις από πρωτεύουσες των υπόλοιπων επαρχιών.</p>	<p>Αδύνατα σημεία – Προβλήματα</p> <p>Υπάρχουν ελλείψεις σε συγκεκριμένες αστικές υποδομές και κάποιες αδυναμίες στη ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος.</p> <p>Παρουσιάζονται κάποιες αδυναμίες όσον αφορά την πολεοδομική οργάνωση της πόλης.</p> <p>Προβλήματα στην κυκλοφοριακή ρύθμιση και οργάνωση, λόγω του μεγάλου αριθμητικά πληθυσμού και της ακόλουθης αύξησης του ποσοστού αυτοκινήτων ανά κάτοικο.</p> <p>Η ελλειπής τουριστική εκμετάλλευση της πόλης (π.χ. σε μορφές εναλλακτικού τουρισμού)</p>
<p>Ευκαιρίες</p> <p>Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις με μελέτες για την ανάδειξη και προβολή του τόπου και την τουριστική του ανάπτυξη.</p> <p>Αξιοποίηση των φυσικών πόρων του νέου Δήμου, με στόχο την δημιουργία νέων εστιών ανάπτυξης και την προσέλκυση επισκεπτών.</p> <p>Αναπροσανατολισμός των προϋποθέσεων/κατευθύνσεων ανάπτυξης σε τοπικό και ευρύτερο επίπεδο..</p> <p>Υλοποίηση νέων συγκοινωνιακών έργων και αναλόγων ρυθμίσεων.</p>	<p>Απειλές - Περιορισμοί</p> <p>Δυσκολία επίλυσης του κυκλοφοριακού προβλήματος.</p> <p>Δυσκολία εύρεσης διαθέσιμων χώρων αλλά και πόρων για δημιουργία σημαντικών έργων υποδομής.</p> <p>Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι.</p>
<p>Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης</p>	
<p>Ανάγκη εκμετάλλευσης των πλεονεκτημάτων της γεωγραφικής θέσης του Δήμου και αντιμετώπιση των προβλημάτων.</p> <p>Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την ανάδειξη και προβολή του τόπου.</p> <p>Υλοποίηση και εφαρμογή νέων κυκλοφοριακών ρυθμίσεων και έργων.</p> <p>Γόνιμη αξιοποίηση των φυσικών πόρων του Δήμου σε όλη του την έκταση.</p>	

Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Θέμα: Κυκλοφορία-Στάθμευση-Συγκοινωνία

<p>Ισχυρά σημεία</p> <p>Από πλευράς δρόμων και πεζοδρομίων βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με αντίστοιχους δήμους και η λειτουργία της Τεχνικής Υπηρεσίας στον τομέα αυτό είναι ικανοποιητική.</p> <p>Δήμος με άμεση πρόσβαση στους κύριους οδικούς άξονες της χώρας και της ευρύτερης περιοχής.</p> <p>Το εσωτερικό οδικό και συγκοινωνιακό δίκτυο του Δήμου είναι σχετικά επαρκές.</p> <p>Οι δημόσιες συγκοινωνίες είναι αρκετά ικανοποιητικές. Σύνδεση με γραμμές ΚΤΕΛ με όλες τις περιοχές της Ελλάδας.</p> <p>Οι αστικές συγκοινωνίες καλύπτουν ικανοποιητικά τις ανάγκες της πόλης</p>	<p>Αδύνατα σημεία – Προβλήματα</p> <p>-Ένα μεγάλο μέρος των δρόμων και των πεζοδρομίων χρήζουν ασφαλτόστρωσης και επισκευής αντίστοιχα.</p> <p>- Ανάγκη επέκτασης ποδηλατόδρομων.</p> <p>- Πρόβλημα κυκλοφορίας και στάθμευσης σε πολλές περιοχές. Εκτεταμένη παράνομη στάθμευση σε όλη την πόλη. Αδυναμία επαρκούς αστυνόμευσης</p> <p>- Αυξημένη διαμπερή κυκλοφορία.</p> <p>- Ανάγκη νέων πεζοδρομήσεων , δικτύου ποδηλατοδρόμων και δημιουργίας ασφαλών συνθηκών για πεζούς και ΑΜΕΑ στα πεζοδρόμια όλης της πόλης</p> <p>- Ανάγκη διανοίξεων και κατασκευής συλλεκτριών αρτηριών και γενικά υλοποίηση πλήρους οδικού δικτύου σε όλες τις ενταχθείσες στο σχέδιο πόλης περιοχές</p> <p>- Ελλειψη ευαισθητοποίησης πολιτών σε θέματα κυκλοφορίας, σωστής χρήσης του Ι.Χ.</p> <p>- Ελλειψη επαρκούς διαμόρφωσης και κυκλοφοριακής ικανότητας του Εθνικού δικτύου της πόλης.</p> <p>- Ελλειψη ολοκληρωμένου δακτυλίου παράκαμψης της πόλης</p>
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none">- Αναβάθμιση και γενικότερη συντήρηση του οδικού δικτύου, βελτίωσης πεζοδρομίων, εφαρμογή διευρυμένου δικτύου ποδηλατόδρομων και πεζοδρομων.- Δημιουργία υπόγειων χώρων και περιφερειακών χώρων στάθμευσης .- Αναβάθμιση συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης και ηλεκτρονική παρακολούθηση των παραβάσεων του Κ.Ο.Κ.- Υλοποίηση και εφαρμογή νέων κυκλοφοριακών ρυθμίσεων και έργων.- Κάλυψη πρόσθετων περιοχών και ανασχεδιασμός δρομολογίων αστικής συγκοινωνίας.- Καμπάνια ευαισθητοποίησης δημοτών	<p>Απειλές – Περιορισμοί</p> <ul style="list-style-type: none">- Αδυναμία εύρεσης πόρων αλλά και διαθέσιμων χώρων για την δημιουργία έργων σχετικών με την κυκλοφορία (πχ. απαλλοτριώσεις, διανοίξεις κατασκευές οδών, δημιουργία περιφερειακών χώρων στάθμευσης)- Δυσκολία επίλυσης του κυκλοφοριακού προβλήματος.- Δυσχέρεια προσαρμογής σε νέους κανόνες και λειτουργίες σχετικές με κυκλοφοριακές παρεμβάσεις.
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
<p>Ανάγκη αναβάθμισης Αστικής Συγκοινωνίας, επίλυση θέματος επιδότησης εισιτηρίου</p> <p>Επέκταση δικτύου ποδηλατοδρόμων Συντήρηση και αναβάθμιση πεζοδρομίων.</p> <p>Ανάγκη δημιουργίας υπόγειων και περιφερειακών χώρων στάθμευσης.</p> <p>Αναβάθμιση συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης.</p> <p>Ολοκλήρωση εσωτερικού και περιφερειακού οδικού δικτύου. Ευαισθητοποίηση δημοτών. Έλεγχος εφαρμογής Κ.Ο.Κ</p>	

Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Θέμα: Καθαριότητα και Διαχείριση Απορριμμάτων

Ισχυρά σημεία Ικανοποιητικό επίπεδο αποκομιδής και διαχείρισης οικιακών απορριμμάτων Ικανοποιητικά επίπεδα οδοκαθαρισμού Ύπαρξη ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανακύκλωσης Ικανοποιητική λειτουργία της Διεύθυνσης Καθαριότητας Περιβάλλοντος του Δήμου	Αδύνατα σημεία - Προβλήματα Ανάγκη περαιτέρω ευαισθητοποίησης πολιτών σε θέματα περιβάλλοντος. Παρουσιάζεται αδυναμία όσον αφορά τον συχνό καθαρισμό ανοιχτών χώρων, αλλά και πρηνών των περιφερειακών οδών της πόλης από απορρίμματα μεγάλου όγκου. Ανάγκη εκπαίδευσης υφιστάμενου προσωπικού αλλά και απορρόφησης επιπλέον ανθρώπινου δυναμικού, καθώς επίσης και ανανέωσης του εξοπλισμού της Υπηρεσίας Καθαριότητας Περιβάλλοντος
Ευκαιρίες Σταδιακή ανανέωση του υφιστάμενου μηχανολογικού εξοπλισμού για την Υπηρεσία Καθαριότητας Περιβάλλοντος με νέας αντιρρυπαντικής τεχνολογίας αλλά και αυξημένης ευελιξίας εξοπλισμό Ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης των πολιτών και επιχειρηματιών σε θέματα καθαριότητας και ανακύκλωσης. Εκπαίδευση του προσωπικού καθαριότητας σε νέες τεχνολογίες Αύξηση του ποσοστού και του όγκου των ανακυκλούμενων οικιακών και δημοτικών απορριμμάτων μέσω των υπαρχόντων και νέων προγραμμάτων.	Απειλές - Περιορισμοί Αδυναμία εύρεσης πόρων για την ανανέωση του υφιστάμενου, καθώς και αγορά νέου μηχανολογικού εξοπλισμού για την Υπηρεσία Καθαριότητας Περιβάλλοντος Περαιτέρω επιβάρυνση περιοχής σε θέματα καθαριότητας από γειτονικούς δήμους ή επισκέπτες Αύξηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης λόγω συγκέντρωσης πληθυσμού και παραγωγικών δραστηριοτήτων Υποβάθμιση – σε συνθήκες κρίσης – των προτεραιοτήτων επιμέλειας του δημόσιου χώρου
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
<ul style="list-style-type: none">- Ανάγκη εκπαίδευσης υφιστάμενου προσωπικού, καθώς επίσης και ανανέωσης του εξοπλισμού της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος και Καθαριότητας.- Ανάγκη περαιτέρω ευαισθητοποίησης πολιτών σε θέματα περιβάλλοντος και αύξηση του ποσοστού και του όγκου των ανακυκλούμενων οικιακών και δημοτικών απορριμμάτων μέσω των υπαρχόντων και νέων προγραμμάτων.- Ανάγκη ανάπτυξης οργανωμένου δικτύου παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο πολεοδομικό συγκρότημα της Λάρισας	

Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Θέμα: Αστικό Περιβάλλον- Πράσινο- Κοινόχρηστοι χώροι

<p>Ισχυρά σημεία</p> <p>Δήμος με καλό φυσικό περιβάλλον. Ικανοποιητικό σχετικά με τα εθνικά δεδομένα ποσοστό αναλογίας αστικού πρασίνου ανά κάτοικο.</p> <p>Ικανοποιητικά επίπεδα συντήρησης χώρων πρασίνου.</p> <p>Ύπαρξη αρκετών χώρων πρασίνου, πλατειών, πάρκων παιδικών χαρών.</p> <p>Ικανοποιητική λειτουργία Διευθύνσεων Γεωτεχνικών και Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου.</p> <p>Ολοκλήρωση μελέτης αναθεώρησης και επέκτασης του ισχύοντος γενικού πολεοδομικού σχεδίου (Γ.Π.Σ.)</p>	<p>Αδύνατα σημεία – Προβλήματα</p> <p>Έλλειψη διαθέσιμων πόρων, ώστε να δημιουργηθούν νέοι κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου.</p> <p>Δυσκολία εφαρμογής Σχεδίου Πόλης.</p> <p>Χαμηλή περιβαλλοντική συνείδηση πολιτών.</p> <p>Ανάγκη διάθεσης επιπλέον προσωπικού αλλά και ανανέωσης του εξοπλισμού της Υπηρεσίας Πρασίνου και Κηποτεχνίας και Συντήρησης Εργων και κοινοχρήστων χώρων.</p> <p>Ύπαρξη εκτεταμένων ζημιών από κακή χρήση αλλά και βανδαλισμούς σε όλους τους Κ.Χ.</p>
<p>Ευκαιρίες</p> <p>Υλοποίηση και αξιοποίηση μελέτης διαχείρισης πρασίνου, περιαστικής ζώνης πρασίνου καθώς και ανάπτυξη νέων περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων.</p> <p>Δυνατότητα ολοκληρωμένων μελετών από τις δημοτικές υπηρεσίες.</p> <p>Μελέτη αναθεώρησης και επέκτασης Σχεδίου Πόλης. Ηλεκτρονική καταγραφή και παρακολούθηση αστικού πρασίνου, περιλαμβανομένων και των δενδροστοιχιών.</p> <p>Ενίσχυση περιβαλλοντικής συνείδησης πολιτών.</p> <p>Υλοποίηση προγράμματος πληροφόρησης – ευαισθητοποίησης πολιτών.</p> <p>Υλοποίηση νέων έργων πρασίνου, αναπλάσεων και νέων κοινοχρήστων χώρων.</p> <p>Αξιοποίηση μη πόσιμου νερού για άρδευση πρασίνου.</p>	<p>Απειλές – Περιορισμοί</p> <p>Έλλειψη πόρων για δημιουργία νέων χώρων πρασίνου και γενικώς κοινοχρήστων χώρων.</p> <p>Δαπάνες εφαρμογής ισχύοντος Σχεδίου Πόλης του αναθεωρημένου Γ.Π.Σ.</p> <p>Κίνδυνος πυρκαγιάς των χώρων πρασίνου και βανδαλισμών σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους</p>
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
<p>Ανάγκη εφαρμογής μελετών διαχείρισης πρασίνου και ανάπτυξη νέων περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων με ταυτόχρονη ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης των πολιτών.</p> <p>Μελέτη αναθεώρησης και επέκτασης Σχεδίου Πόλης. Αξιοποίηση μη πόσιμου νερού για άρδευση πρασίνου.</p> <p>Ανάγκη δημιουργίας νέων κοινοχρήστων χώρων, ενίσχυση και βελτίωση των υφισταμένων αλλά και νέες αναπλάσεις σε όλες τις συνοικίες της πόλης</p>	

Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Θέμα: Ηλεκτροφωτισμός – Ύδρευση – Αποχέτευση - Ενέργεια

<p>Ισχυρά σημεία</p> <p>Καλό επίπεδο δικτύου ηλεκτροφωτισμού (καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της Πόλης και συντηρείται επαρκώς από τον Δήμο).</p> <p>Επέκταση και εκσυγχρονισμός του φωτισμού των κοινόχρηστων χώρων με χρήση λαμπτήρων χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης.</p> <p>Ικανοποιητικό επίπεδο δικτύου ύδρευσης και λειτουργία Δ.Ε.Υ.Α.Λ.</p> <p>Ικανοποιητικό επίπεδο συστημάτων άρδευσης.</p> <p>Ικανοποιητικό επίπεδο δικτύου ακαθάρτων.</p> <p>Ικανοποιητικό επίπεδο δικτύου φυσικού αερίου και πρόβλεψη για πλήρη κάλυψη περιοχής.</p>	<p>Αδύνατα σημεία – Προβλήματα</p> <p>Δεν έχει υλοποιηθεί η υπογειοποίηση των δικτύων της ΔΕΗ.</p> <p>Ανάγκη επέκτασης και συντήρηση υφιστάμενου αποχετευτικού δικτύου σε όλες τις συνοικίες της πόλης και στον οικισμό της Τερψιθέας. Αντίστοιχη κάλυψη με τις εν λόγω υποδομές του συνόλου των νέων οικισμών του Δήμου</p> <p>Ανάγκη αναβάθμισης και επέκτασης της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.) Βιολογικός Καθαρισμός.</p> <p>Χαμηλή ευαισθητοποίηση πολιτών σε θέματα εναλλακτικών μορφών ενέργειας.</p> <p>Ελλείψεις σε διάφορες περιφερειακές συνοικίες</p>
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none">- Αισθητική και οικολογική βελτίωση του φωτισμού στο σύνολο του Δήμου – υπογειοποίηση δικτύων ΔΕΗ.- Εκπόνηση συνολικής μελέτης διαχείρισης των υδατικών πόρων του Δήμου και τηλεματικής διαχείρισης της άρδευσης.- Αναβάθμιση Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.)- Εφαρμογή προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας στα νοικοκυριά και στις υπηρεσίες του Δήμου και διεύρυνση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.- Φωτοβολταϊκά συστήματα ή πράσινες στέγες σε κτίρια του Δήμου και ευαισθητοποίηση κατοίκων για ιδιωτικές επενδύσεις και εφαρμογές.- Αναβάθμιση και επέκταση αποχετευτικού δικτύου στις συνοικίες της πόλης και στην Τερψιθέα. Αντίστοιχη κάλυψη με τις εν λόγω υποδομές του συνόλου των νέων οικισμών του Δήμου <p>- Λειτουργία Μητροπολιτικού Δικτύου Οπτικών Ινών.</p>	<p>Απειλές - Περιορισμοί</p> <p>Αδυναμία όσον αφορά την εύρεση πόρων για την κατασκευή των σχετικών έργων.</p>
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
<p>Αισθητική και οικολογική βελτίωση φωτισμού – υπογειοποίηση δικτύων ΔΕΗ.</p> <p>Λειτουργία Μητροπολιτικού Δικτύου Οπτικών Ινών.</p> <p>Εφαρμογή προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας - μελέτη διαχείρισης των υδατικών πόρων και τηλεματική διαχείριση ύδρευσης – άρδευσης χώρων πρασίνου.</p> <p>Εφαρμογή προγραμμάτων και έργων εξοικονόμησης ενέργειας.</p> <p>Πλήρης κάλυψη με τις εν λόγω υποδομές του συνόλου των νέων οικισμών του Δήμου</p>	

Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Θέμα: Ασφάλεια στην Πόλη

Ισχυρά σημεία Χαμηλός Δείκτης εγκληματικότητας συγκριτικά με αντίστοιχους Δήμους. Σχετική καλή αντισεισμική επάρκεια κτιριακών υποδομών. Ύπαρξη και δραστηριοποίηση Διεύθυνσης Δημοτικής Αστυνομίας.	Αδύνατα σημεία - Προβλήματα Ανάγκη ενίσχυσης Διεύθυνσης Δημοτικής και Δημόσιας Αστυνομίας σε προσωπικό, εξοπλισμό και οχήματα. Ανεπάρκεια τοπικών αστυνομικών σταθμών. Παραβατικότητα στους όρους Δόμησης των Οικοδομικών Κανονισμών. Απουσία συγκεκριμένων προγραμμάτων ή ομάδας διαχείρισης κινδύνων.
Ευκαιρίες Ενίσχυση της Δημοτικής Αστυνομίας με εξοπλισμό, μέσα και προσωπικό με στόχο την ασφάλεια των πολιτών. Εφαρμογή ηλεκτρονικού συστήματος παρακολούθησης και ελέγχου της παραβατικότητας των όρων δόμησης. Οργάνωση συστήματος πολιτικής προστασίας του Δήμου. Δημιουργία προγραμμάτων διαχείρισης κινδύνων. Έλεγχος, συντήρηση, βελτίωση και ανάπτυξη του συστήματος πυρασφάλειας αλσών και κοινοχρήστων χώρων, καθώς και βελτίωση του φωτισμού του Δήμου. Ενίσχυση πυροπροστασίας με τοποθέτηση πυροσβεστικών κρουών και σύσταση Εθελοντικού Σώματος Πυροπροστασίας. Ενίσχυση αντισεισμικής επάρκειας δημοσίων κτιρίων.	Απειλές - Περιορισμοί Πιθανή μελλοντική αύξηση εγκληματικότητας στο Δήμο. Κίνδυνος πυρκαγιάς και βανδαλισμών σε κοινόχρηστους χώρους πρασίνου Κίνδυνος σεισμών – πλημμύρων. Κόστος πρόσληψης πρόσθετου προσωπικού και εξοπλισμού της Δημοτικής και Δημόσιας Αστυνομίας.
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
Ανάγκη ενίσχυσης Δημοτικής και Δημόσιας Αστυνομίας και έλεγχος παραβάσεων. Ανάγκη ανάπτυξης του συστήματος πυρασφάλειας, επέκταση και βελτίωση του οδικού φωτισμού. Οργάνωση συστήματος πολιτικής προστασίας του Δήμου, δημιουργία προγραμμάτων διαχείρισης κινδύνων . Ενίσχυση Πυροπροστασίας. Ενίσχυση αντισεισμικής επάρκειας δημοτικών και δημοσίων κτιρίων.	

Θεματικός Τομέας: Εκπαίδευση – Πολιτισμός – Κοινωνική πολιτική

Θέμα: Εκπαίδευση – Νέες Τεχνολογίες

<p>Ισχυρά σημεία</p> <p>Ικανοποιητικό επίπεδο λειτουργίας σχολείων και παιδικών σταθμών.</p> <p>Καλό επίπεδο υποδομών των σχολικών κτιρίων και σχετικά ικανοποιητικό επίπεδο συντήρησης αυτών.</p> <p>Ύπαρξη Δημόσιας και μικρής Δημοτικής Βιβλιοθήκης στο Δήμο και στην Δημοτική Πινακοθήκη</p> <p>Ύπαρξη Δημοτικού Μπαλλέτου και Ωδείου.</p> <p>Ύπαρξη Δημοτικού Αστεροσκοπίου.</p> <p>Ύπαρξη Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης</p> <p>Πόλη με πλούσια εκπαιδευτική δραστηριότητα.</p> <p>Σχετικά υψηλό μορφωτικό επίπεδο Δημοτών.</p> <p>Μεγάλο ενδιαφέρον για ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών.</p>	<p>Αδύνατα σημεία – Προβλήματα</p> <p>Οι υπάρχοντες παιδικοί σταθμοί δεν επαρκούν για όλη την πόλη.</p> <p>Καθυστέρηση κατασκευής της νέας Δημόσιας Βιβλιοθήκης</p> <p>Ανάγκη ενίσχυσης των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Δήμου.</p> <p>Ανάγκη για ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και ευρυζωνικών δικτύων για όλους τους πολίτες με προτεραιότητα τους νέους.</p> <p>Ελλειψη νέων σύγχρονων σχολικών κτιρίων και νηπιαγωγείων.</p> <p>Υστέρηση των αναλόγων υποδομών στους νέους οικισμούς του Δήμου.</p> <p>Καταργήσεις – συγχωνεύσεις σχολείων</p>
<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία νέων ημερήσιων βρεφονηπιακών σταθμών σε κάθε συνοικία και οικισμό και αναβάθμιση υφιστάμενων. - Ενίσχυση υποδομών και εξοπλισμού σχολικών κτιρίων και ολοκλήρωση κατασκευής της Δημόσιας Βιβλιοθήκης - Αναβάθμιση εκπαιδευτικών δομών και δραστηριοτήτων των δημοτικών Οργανισμών. - Ανάπτυξη και αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και ευρυζωνικών δικτύων για όλους τους πολίτες με προτεραιότητα τους νέους. 	<p>Απειλές – Περιορισμοί</p> <p>Δυσκολία εύρεσης διαθέσιμων πόρων για δημιουργία έργων σχετικά με την εκπαίδευση και τις νέες τεχνολογίες.</p> <p>Υψηλά κόστη απαλλοτριώσεων, κατασκευής αλλά και συντήρησης των σχολικών κτιρίων.</p> <p>Βανδαλισμοί εγκαταστάσεων</p>
<p>Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης</p>	
<p>Ανάγκη δημιουργίας νέων ημερήσιων βρεφονηπιακών σταθμών και νηπιαγωγείων.</p> <p>Δημιουργία νέων υποδομών σχολικών κτιρίων και περαιτέρω βελτίωση των υφιστάμενων.</p> <p>Ανάγκη αναβάθμισης Δημοτικών Βιβλιοθηκών, εκπαιδευτικών δομών και δραστηριοτήτων των δημοτικών Οργανισμών.</p> <p>Ανάγκη ανάπτυξης και αξιοποίησης νέων τεχνολογιών και ευρυζωνικών δικτύων για όλους τους πολίτες με προτεραιότητα τους νέους.</p>	

Θεματικός Τομέας: Εκπαίδευση- Πολιτισμός- Κοινωνική Πολιτική

Θέμα: Πολιτισμός

Ισχυρά σημεία Δήμος με πλούσια πολιτιστική δραστηριότητα. Ύπαρξη ικανοποιητικών πολιτιστικών υποδομών και σχετικών με τον πολιτισμό νομικών προσώπων με ικανοποιητική λειτουργία. Δραστηριοποίηση στην περιοχή διαφόρων συλλόγων και ιδρυμάτων που σχετίζονται με τον πολιτισμό. Ύπαρξη πληθώρας πολιτιστικών προγραμμάτων. Ύπαρξη πλήθους πολιτιστικών και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων.	Αδύνατα σημεία – Προβλήματα Ανάγκη ανάδειξης – ολοκλήρωσης Αρχαίου Θεάτρου. Υποστηρικτικές υποδομές του. Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου. Ανάγκη ενίσχυσης των Δημοτικών Πολιτιστικών φορέων και θεσμών Ανάγκη ολοκλήρωσης Κεντρικού κτιρίου Μύλου Παπά και Προσκηνίου Πολιτισμού. Μειωμένη δραστηριοποίηση του συνόλου των πολιτών σε πολιτιστικά θέματα.
Ευκαιρίες - Ενίσχυση υφιστάμενων και συμπλήρωση πολιτιστικών υποδομών: Ολοκλήρωση νέου Δημοτικού Θεάτρου (Προσκήνιο Πολιτισμού), ολοκλήρωση Κεντρικού κτιρίου Μύλου Παπά. - Βελτίωση και αναβάθμιση των Δημοτικών Πολιτιστικών Φορέων και Θεσμών (Ωδειό, Πινακοθήκη, Σχολή Μπαλλέτου ΔΗΠΕΘΕ, ΔΟΠΑΕΛ κ.ά). - Περαιτέρω ανάπτυξη των πολιτιστικών προγραμμάτων. - Ευαισθητοποίηση πολιτών σε πολιτιστικά θέματα. - Ανάδειξη – ολοκλήρωση Αρχαίου Θεάτρου. -- Υποστηρικτικές υποδομές του και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου.	Απειλές - Περιορισμοί Δυσκολία εύρεσης διαθέσιμων χώρων, καθώς και απαιτούμενων πότρων για δημιουργία πολιτιστικών υποδομών. Υψηλό κόστος επέκτασης και ανάπτυξης των πολιτιστικών προγραμμάτων.
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
Ενίσχυση υφιστάμενων και συμπλήρωση πολιτιστικών υποδομών: Ολοκλήρωση Προσκηνίου Πολιτισμού, ολοκλήρωση Κεντρικού κτιρίου Μύλου Παπά., Βελτίωση και αναβάθμιση των Δημοτικών Πολιτιστικών Φορέων και Θεσμών (Ωδειό, Πινακοθήκη, Σχολή Μπαλλέτου ΔΗΠΕΘΕ, ΔΟΠΑΕΛ κ.ά) Περαιτέρω ανάπτυξη των πολιτιστικών προγραμμάτων. Ευαισθητοποίηση πολιτών σε πολιτιστικά θέματα. Ανάδειξη – ολοκλήρωση Αρχαίου Θεάτρου των υποστηρικτικών υποδομών του και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου.	

Θεματικός Τομέας: Εκπαίδευση- Πολιτισμός- Κοινωνική Πολιτική

Θέμα: Αθλητισμός

Ισχυρά σημεία Δήμος με πλούσια δραστηριότητα στον τομέα του αθλητισμού και με ποικίλη δράση σε αθλητικά προγράμματα. Δραστηριοποίηση διαφόρων αθλητικών οργανισμών και ακαδημιών στην πόλη. Σχετική επάρκεια σε αθλητικούς χώρους και ικανοποιητική συντήρηση αυτών. Ικανοποιητική οργάνωση και λειτουργία του Αθλητικού Οργανισμού Δήμου Λαρισαίων, που έως σήμερα είχε την σχετική ευθύνη ανάπτυξης των σχετικών δραστηριοτήτων Νέο γήπεδο ΑΕΛ	Αδύνατα σημεία - Προβλήματα Απουσία σύγχρονου κολυμβητηρίου Έλλειψη επαρκών ανοιχτών και κλειστών αθλητικών χώρων Έλλειψη χώρων μηχανοκίνητου Αθλητισμού Ανάγκη περαιτέρω ενθάρρυνσης, δραστηριοποίησης και συμμετοχής περισσότερων δημοτών σε κοινές δραστηριότητες ανάλογα με την ηλικία. Ανάγκη αναβάθμισης και διαμόρφωσης υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων.
Ευκαιρίες Αναβάθμιση υφιστάμενων και δημιουργία νέων εγκαταστάσεων άθλησης, (π.χ. Κολυμβητήριο Νέας Πολιτείας, Περαιτέρω επέκταση και ενίσχυση των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού. Ενθάρρυνση για συμμετοχή και ευαισθητοποίηση πολιτών στον τομέα των αθλητικών δραστηριοτήτων.	Απειλές – Περιορισμοί Δυσκολία εύρεσης διαθέσιμων χώρων, καθώς και απαιτούμενων ποσών για δημιουργία αθλητικών υποδομών. Υψηλό κόστος επέκτασης και ανάπτυξης των αθλητικών προγραμμάτων.
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
Ανάγκη αναβάθμισης υφιστάμενων και δημιουργία νέων εγκαταστάσεων Ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού. Ανάγκη ενθάρρυνσης για μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών στον τομέα των αθλητικών δραστηριοτήτων.	

Θεματικός Τομέας: Εκπαίδευση- Πολιτισμός- Κοινωνική Πολιτική

Θέμα: Κοινωνική Πολιτική

Ισχυρά σημεία Δήμος με σχετικά υψηλό κοινωνικό – μορφωτικό – οικονομικό (βιωτικό) επίπεδο πολιτών. Ύπαρξη έξι (6) ΚΑΠΗ, στεκιών και προγράμματος «βοήθεια στο σπίτι». Λειτουργία Δημοτικού Γηροκομείου στη Λάρισα. Συμμετοχή του Δήμου στο Διαδημοτικό Δίκτυο Υγείας. Ικανοποιητικό επίπεδο υποδομών και προγραμμάτων κοινωνικής μέριμνας και ΟΚΠ ΔΛ.	Αδύνατα σημεία - Προβλήματα Αδυναμία άμεσου εξοπλισμού - λειτουργίας Δημοτικού Πολυιατρείου Ανάγκη αναβάθμισης των ΚΑΠΗ και δημιουργία νέων μονάδων σε κάθε συνοικία. Ανάγκη αναβάθμισης προγραμμάτων κοινωνικής μέριμνας (φτώχειας, ΑμΕΑ, Ναρκωτικών, AIDS, Μεταναστών και Μονογονεϊκών Οικογενειών).
Ευκαιρίες Διατήρηση και ενίσχυση προγραμμάτων κοινωνικής μέριμνας. Δημιουργία υποδομών Δημοτικού Πολυιατρείου Αναβάθμιση ΚΑΠΗ, στεκιών και δημιουργία νέων μονάδων Ενίσχυση δραστηριότητας της ιδρυθησόμενης διεύθυνσης του Δήμου Δημιουργία Κοινωφελούς Δημοτικής Επιχείρησης Νέες αρμοδιότητες	Απειλές - Περιορισμοί Υψηλό κόστος λειτουργίας Δημοτικού Πολυιατρείου και γενικότερα υποδομών και προγραμμάτων κοινωνικής μέριμνας. Ένταξη νέων δραστηριοτήτων / αρμοδιοτήτων και δη σε όλη την έκταση του νέου Δήμου
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
Ανάγκη διατήρησης και ενίσχυσης προγραμμάτων κοινωνικής μέριμνας. Δημιουργία Δημοτικού Πολυιατρείου. Αναβάθμισης των ΚΑΠΗ, στεκιών και δημιουργία νέων μονάδων. Ενίσχυση δραστηριότητας της ιδρυθησόμενης διεύθυνσης του Δήμου Ανάπτυξη και ομαλή ένταξη νέων αρμοδιοτήτων	

Θεματικός Τομέας: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Θέμα: Απασχόληση & Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού - Επιχειρηματικότητα

Ισχυρά σημεία Δήμος με εξαιρετικά δυναμικό αγροτικό εισόδημα. Υψηλό ποσοστό οικονομικά ενεργών ατόμων και απασχολούμενων. Διαθέσιμο επιστημονικό και επιχειρηματικό δυναμικό. Ενδιαφέρον για ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής και για αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Αναπτυσσόμενη τουριστική κίνηση της περιοχής. Παραγωγική διάρθρωση των δραστηριοτήτων της πόλης.	Αδύνατα σημεία – Προβλήματα Αδυναμίες στην παραγωγική συγκρότηση της πόλης. Έλλειψη συγκεκριμένων παραγωγικών υποδομών. Έλλειψη μηχανισμών υποστήριξης της επιχειρηματικής και αναπτυξιακής δραστηριότητας. Χαμηλή εκμετάλλευση των δυνατοτήτων της πληροφορικής και επικοινωνιών και ελλιπής πληροφόρηση. Η σημαντική εξάρτηση της οικονομίας από το αγροτικό εισόδημα.
Ευκαιρίες Αξιοποίηση των μέσων και ευκαιριών που παρέχονται από τις νέες τεχνολογίες. Αξιοποίηση διαθέσιμων πόρων για έρευνα και τεχνολογία. Δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης της επιχειρηματικής και αναπτυξιακής δραστηριότητας. Αξιοποίηση νέων επιστημόνων και προσωπικοτήτων της περιοχής.	Απειλές – Περιορισμοί Αύξηση της ανεργίας. Υψηλά κόστη ανάπτυξης και αξιοποίησης νέων τεχνολογιών. Μείωση του αγροτικού εισοδήματος λόγω μεταβολών στην ΚΑΠ. Ενίσχυση εμπορικού ανταγωνισμού στην ΕΕ, αλλά και διεθνώς. Ανταγωνισμός πόλεων. Ενίσχυση συγκεντρωτισμού στην οικονομία και αύξηση των περιφερειακών ανισοτήτων. Συνέπειες της διεθνούς κρίσης και τα συγκεκριμένα εφαρμοζόμενα περιοριστικά μέτρα οικονομικής πολιτικής
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
Ανάγκη αξιοποίηση των μέσων και ευκαιριών που παρέχονται από τις νέες τεχνολογίες και από τις εφαρμογές της πληροφορικής. Ανάπτυξη τουριστικής κίνησης στην περιοχή. Αξιοποίηση διαθέσιμων πόρων για έρευνα και τεχνολογία. Δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης της επιχειρηματικής και αναπτυξιακής δραστηριότητας. Αναπροσανατολισμός δραστηριοτήτων και παραγωγικών κατευθύνσεων / αναπτυξιακών αναζητήσεων	

Το Συγκριτικό Πλεονέκτημα, οι δυνατότητες και τα ισχυρά σημεία της πόλης

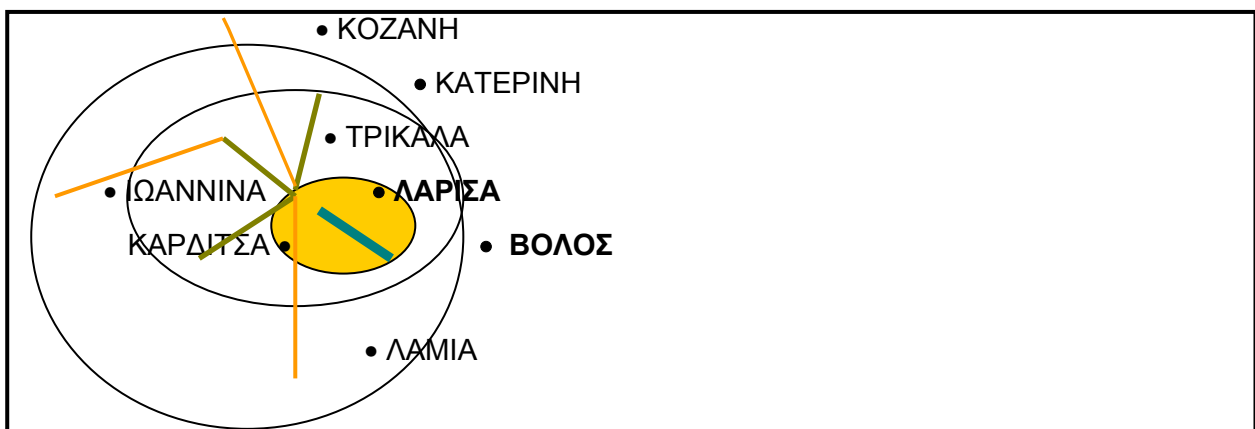
(πηγή Στρατηγικό Σχέδιο Λάρισας Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας 2002)

Η κεντρική γεωγραφική θέση

Η πόλη της Λάρισας καταλαμβάνει, από γεωγραφικής απόψεως, μια κεντρική θέση τόσο στον Ελλαδικό όσο και Θεσσαλικό χώρο. Η γεωγραφική κεντροβαρικότητα προσδιορίζει σε μεγάλο βαθμό μια σειρά λειτουργιών της πόλης και κυρίως στους τομείς της οικονομίας, της διοίκησης και της ανάπτυξης δικτύων μεταφορών. Το γεγονός αυτό χαρακτηρίζεται από τον επιχειρηματικό κόσμο της πόλης ως βασικό πλεονέκτημα σε ποσοστό 66,3%.

Επίσης, η πόλη ευρισκόμενη στο μέσο περίπου του αναπτυξιακού άξονα Βορά-Νότου της χώρας δύναται να επωφεληθεί από την οικονομική ανάπτυξη των δύο μεγάλων αναπτυξιακών πόλων της χώρας και να αναδειχθεί σε δυναμικό πόλο εγκατάστασης οικονομικών δραστηριοτήτων με στόχο την εξυπηρέτηση ευρύτερων χωρικών οικονομικών ενοτήτων. Τόσο η έρευνα στις επιχειρήσεις όσο και στους κατοίκους παρουσιάζει με πολύ υψηλά ποσοστά (98% και 78,4% αντίστοιχα), τη γεωγραφική θέση της Λάρισας ως ένα 'ισχυρό πλεονέκτημα'. Η άμεση εγγύτητα με το Βόλο προσδίδει στην πόλη την μοναδική για τα ελληνικά δεδομένα δυνατότητα συνεργασίας δύο μεγάλων πόλεων της περιφέρειας με συνολικό αστικό πληθυσμό που πλησιάζει τις 350 χιλιάδες και άμεση πληθυσμιακή ενδοχώρα που υπερβαίνει τις 400 χιλιάδες κατοίκους.

Η εγγύτητα, πρωτευόντως, με μια σειρά σημαντικές πόλεις της άμεσης περιφέρειας όπως η Κατερίνη, τα Τρίκαλα, και η Καρδίτσα και, δευτερευόντως, με πόλεις της ευρύτερης περιφέρειας όπως η Κοζάνη, η Λαμία και τα Ιωάννινα δημιουργούν ευκαιρίες για μια ανάπτυξη που θα στηρίζεται σε έντονες ενδοπεριφερειακές και διαπεριφερειακές σχέσεις (Σχήμα 9.1).

Σχήμα 9.1: Η ανάπτυξη ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών δικτύων σε επίπεδο 'δίπολου' Λάρισας- Βόλου και Λάρισας με τις υπόλοιπες πόλεις

Ο συνδυασμός κεντρικής θέσης στον ελληνικό χώρο, άμεσης εγγύτητας με το Βόλο και εγγύτητας με μια σειρά από σημαντικές πόλεις της ευρύτερης περιφέρειας ευνοεί την υιοθέτηση μιας στρατηγικής ενδογενούς ανάπτυξης που να στηρίζεται στην οικονομική ολοκλήρωση σε περιφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο. Αυτό σημαίνει, ότι η πόλη δεν χρειάζεται να επιδιώξει μια στρατηγική δορυφορικής ανάπτυξης σε σχέση με την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, η οποία ενέχει τον κίνδυνο της εξάρτησης από οικονομικές διακυμάνσεις στις εν λόγω περιοχές καθώς και τον κίνδυνο αφαιμάξης σημαντικών οικονομικών δραστηριοτήτων. Ορισμένες συμπληρωματικές δραστηριότητες και δομές ως προς τα δύο μητροπολιτικά κέντρα είναι, λόγω της ολοκλήρωσης των εθνικών αγορών, είναι τόσο αναπόφευκτες, όσο και επιθυμητές. Η πόλη όμως δύναται και πρέπει να αναπτύξει μια αυτοτελή στρατηγική ανάπτυξης του παραγωγικού συστήματός της με διεθνή, εθνικό και περιφερειακό προσανατολισμό. Η Λάρισα σε συνεργασία με το Βόλο και τις άλλες Θεσσαλικές πόλεις έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν ανταγωνιστικές λειτουργίες και δομές με τα δύο μητροπολιτικά κέντρα και όχι μόνο συμπληρωματικές ή εξ υπολοίπου. Έχουν την δυνατότητα σχεδιασμού μιας κοινής στρατηγικής για την ανάπτυξη της κεντρικής Ελλάδας με κέντρο βάρους το περιφερειακό δίπολο.

Το σχετικά μεγάλο μέγεθος της πόλης

Το μεγάλο μέγεθος της πόλης σε σχέση με τις άλλες πόλεις της περιφέρειας, αλλά και του Ελλαδικού χώρου συνολικά αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα. Το μέγεθος του τοπικού πληθυσμού είναι καθοριστικό τόσο για την ανάπτυξη της τοπικής αγοράς και ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών όσο και για την προσφορά εργασίας. Η πόλη της Λάρισας διαθέτει, συγκριτικά, ένα ικανοποιητικό μέγεθος, γεγονός το οποίο εκτιμάται κατά κύριο λόγο ως 'ίσχυρό πλεονέκτημα' από τις επιχειρήσεις της πόλης (89,4%) αλλά και σε ένα ικανοποιητικό ποσοστό (18,9%) από τους κατοίκους. Μετά τον Καλλικράτη υπήρξε σχετικά μικρή αύξηση των πληθυσμιακών μεγεθών της πόλης, σημαντική ωστόσο – αν και όχι όσο η προσδοκώμενη – αύξηση του γεωγραφικού της μεγέθους

Η δομή και το μέγεθος της τοπικής αγοράς εκτιμάται ως 'ίσχυρό πλεονέκτημα' από τις επιχειρήσεις της πόλης (90,3%) γεγονός που ενισχύει την ανάπτυξη και συμβάλλει στην αξιοποίηση οικονομικών κλίμακας στην παραγωγή και διάθεση αγαθών και υπηρεσιών καθώς και τη συγκέντρωση οικονομικών δραστηριοτήτων, προσφέροντας έτσι δυνατότητες προσέλκυσης ιδιωτικών επενδύσεων. Επίσης, το μέγεθος της πόλης καθιστά δυνατή τη σκοπιμότητα και βιωσιμότητα μιας σειράς δημόσιου χαρακτήρα επενδύσεων στις υποδομές και στην παροχή υπηρεσιών.

Η λειτουργία της πόλης ως διοικητικό κέντρο

Από διοικητικής απόψεως η πόλη της Λάρισας είναι συγχρόνως πρωτεύουσα του Νομού Λάρισας και της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Αποτελεί επίσης έδρα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης

Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας. Επίσης, είναι έδρα της περιφερειακής διεύθυνσης πολλών δημόσιων οργανισμών, τραπεζών, ασφαλιστικών και εμπορικών επιχειρήσεων κλπ. Από τα παραπάνω προκύπτουν σημαντικά οφέλη για την πόλη:

Πρώτον, φορείς, επιχειρήσεις και πολίτες της πόλης απολαμβάνουν ταχύτερης και λιγότερο δαπανηρής εξυπηρέτησης.

Δεύτερον, αυξάνεται η ζήτηση για εργαζόμενους και στελέχη από την πόλη και συνεπώς η απασχόληση.

Τρίτον, αυξάνεται η ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες και συνεπώς ο κύκλος εργασιών και η απασχόληση πολλών επιχειρήσεων. Επιπρόσθετα, αυξάνεται η ζήτηση για κατοικία και κατ' επέκταση η οικοδομική δραστηριότητα.

Τέταρτον, αυξάνεται η προσέλκυση κατοίκων από άλλες περιοχές της περιφέρειας για διοικητική εξυπηρέτηση ή για επαγγελματικούς λόγους και συνεπώς η ζήτηση για τοπικά αγαθά και υπηρεσίες.

Πέμπτον, αυξάνεται η ζήτηση για παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών, όπως υπηρεσιών συμβούλων, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ή εγκατάσταση σχετικών επιχειρήσεων.

Υποδομές έρευνας και εκπαίδευσης

Ως πλεονέκτημα της πόλης της Λάρισας θα πρέπει να θεωρηθούν οι αξιόλογες και αναπτυσσόμενες υποδομές έρευνας και εκπαίδευσης. Έτσι, η πόλη διαθέτει σημαντικά τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Ιατρικής, Βιοχημείας-Βιοτεχνολογίας, Πρόγραμμα Σπουδών Επιλογής στην Ιατρική Βιοχημείας) καθώς και εγγύτητα στα άλλα τμήματα του Βόλου (π.χ. Τμήματα της Πολυτεχνικής και Γεωπονικής Σχολής, Οικονομικό Τμήμα), τα οποία με τα πολυάριθμα ερευνητικά εργαστήρια τους μπορούν να υποστηρίξουν με υπηρεσίες την διοίκηση και την οικονομία της πόλης. Το ΤΕΙ Λάρισας με τα 16 Τμήματα του καθώς και το μεγάλο αριθμό εργαστηρίων του στους τομείς της τεχνολογίας, της γεωπονίας, της οικονομίας και της υγείας αποτελεί σημαντικό μοχλό ανάπτυξης της περιοχής.

Να σημειωθεί ότι πέραν της στήριξης της τοπικής οικονομίας και διοίκησης τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της πόλης προσφέρουν σημαντικό αριθμό θέσεων εργασίας σε επιστήμονες, ερευνητές, διοικητικά στελέχη και άλλους εργαζόμενους καθώς και δυνατότητες συνεχούς εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και διοργάνωσης μεγάλων συνεδρίων με θετικές επιπτώσεις στο συνεδριακό τουρισμό. Επίσης, ο μεγάλος αριθμός φοιτητών διευρύνει και ενισχύει τη ζήτηση στην τοπική αγορά.

Τέλος, η πόλη διαθέτει αξιόλογες ερευνητικές μονάδες (IBET και ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε - ΙΧΤΕΛ) καθώς και μεγάλο αριθμό Ι.Ε.Κ. και Κ.Ε.Κ. Ένα μεγάλο ποσοστό επιχειρήσεων (41%) και κατοίκων (50%) συμφωνεί με την παραπάνω ανάλυση και αξιολογεί τα ερευνητικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα ως μέρος των ισχυρών πλεονεκτημάτων της πόλης.

Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες Υγείας

Η πόλη της Λάρισας διαθέτει σήμερα υψηλό επίπεδο υποδομών και υπηρεσιών υγείας. Το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο με το υψηλό επίπεδο προσωπικό του και τις συνεχώς αυξανόμενες κλινικές και εργαστήρια του, το Γενικό Νοσοκομείο και οι ιδιωτικές κλινικές και τα διάφορα ιατρεία προσφέρουν στους κατοίκους της πόλης τις αναγκαίες υπηρεσίες υγείας, διασφαλίζοντας τους ταυτόχρονα ένα σημαντικό στοιχείο της ποιότητας ζωής και καθιστούν την πόλη περισσότερο ελκυστική.

Οι αντίστοιχες εκτιμήσεις των επιχειρήσεων και των κατοίκων παρουσιάζουν τον τομέα των κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών υγείας ως πλεονέκτημα για την πόλη (75% και 23,9% αντίστοιχα), προσδιορίζοντας με τον τρόπο αυτό και το υψηλό αίσθημα ασφάλειας που απολαμβάνουν.

Περιβαλλοντικές και Ενεργειακές Υποδομές

Η πόλη της Λάρισας διαθέτει τις βασικές υποδομές περιβαλλοντικής διαχείρισης, όπως δίκτυο αποχέτευσης και μονάδα βιολογικού καθαρισμού λυμάτων, χώρο υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) καθώς και Μονάδα Ανάκτησης Υλικών για την ανακύκλωση γυαλιού, χαρτιού και μετάλλων. Με τον τρόπο αυτό η πόλη έχει διασφαλίσει σε μεγάλο βαθμό την περιβαλλοντική προστασία και την ποιότητα ζωής των κατοίκων της όσον αφορά την διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων. Επίσης, η επέκταση του δικτύου του φυσικού αερίου και η αναμενόμενη αύξηση του αριθμού των συνδέσεων και της χρήσης του αναμένεται να μειώσει αισθητά τους αέριους ρύπους. Παρόλα αυτά, προβλήματα εξακολουθούν να υπάρχουν από τη χρήση του αυτοκινήτου και από τη ρύπανση των υδάτων.

Αποτελεί σημαντικό ζήτημα μετά την ενσωμάτωση των νέων οικισμών λόγω Καλλικράτη, η διασφάλιση αντιστοίχου επιπέδου εξυπηρέτησεων και σε αυτές τις περιοχές αναλόγως βεβαίως της φύσης και των ιδιαιτεροτήτων που ισχύουν κατά περίπτωση.

Παραγωγικές Υποδομές

Η Λάρισα διαθέτει τη μια από τις δύο σε λειτουργία ευρισκόμενες ΒΙΠΕ της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Πρόκειται για μια οργανωμένη έκταση 2.500 στρεμμάτων (1.440 στρ. βιομηχανικά γήπεδα, 334 στρ. βιοτεχνικά γήπεδα, 66 στρ. ελευθέρως τελωνιακή ζώνη), η οποία διαθέτει βιολογικό καθαρισμό. Στην περιοχή έχουν εγκατασταθεί σημαντικές μεταποιητικές επιχειρήσεις, ενώ λόγω του χαμηλού βαθμού πληρότητας (50%) υπάρχουν διαθέσιμα γήπεδα για την εγκατάσταση και άλλων παραγωγικών επιχειρήσεων, ενώ υπάρχουν και περιθώρια επέκτασης.

Συνεπώς, η πόλη διαθέτει μια ιδιαίτερα σημαντική παραγωγική υποδομή για την προσέλκυση μεταποιητικών επιχειρήσεων και για τη χωροθέτηση οχλουσών δραστηριοτήτων μακριά από τον πολεοδομικό ιστό. Η πόλη δεν διαθέτει όμως βιοτεχνικό πάρκο (ΒΙΟΠΑ) ή τεχνολογικό πάρκο.

Για την υποστήριξη της παραγωγικής δραστηριότητας ενεργοποιούνται μια σειρά από επαγγελματικές ενώσεις (π.χ. Επιμελητήριο, Εμπορικός Σύλλογος, Σύνδεσμοι Βιομηχανιών,

Κέντρο Ανάπτυξης Ελληνικού Εμπορίου, Αναπτυξιακή Εταιρεία Λάρισας, Γραφείο Βιομηχανικής Αλλαγής κλπ.), και το Κέντρο Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης. Επίσης, στην πόλη λειτουργεί σημαντικός αριθμός γραφείων συμβούλων επιχειρήσεων και ενίσχυσης των ψηφιακών τεχνολογιών.

Η σχέση της πόλης με τον Θεσσαλικό κάμπο

Ο μεγάλος και εύφορος κάμπος και οι επιδοτήσεις της ΚΑΠ δημιούργησαν εισοδήματα τα οποία βοήθησαν στην ανάπτυξη της πόλης, κυρίως τον κατασκευαστικό τομέα και τον τομέα παροχής υπηρεσιών (π.χ. εμπόριο, ψυχαγωγία, εκπαίδευση, συμβουλές), αλλά και στην μεταποίηση αγροτικών προϊόντων (π.χ. εκκοκκιστήρια, μονάδες παραγωγής τροφίμων και ποτών, συσκευαστήρια, παραγωγή γεωργικών μηχανημάτων και εισροών στην αγροτική παραγωγή).

Γενικά, η πόλη επωφελείται από τον περιβάλλοντα εύφορο κάμπο με τέσσερις τρόπους:

(α) επειδή κάτοικοι της πόλης έχουν αγροτικές ιδιοκτησίες και εισοδήματα,

(β) επειδή οι κάτοικοι των αγροτικών περιοχών επενδύουν στην πόλη τις οικονομίες τους,

(γ) επειδή οι αγροτικοί οικισμοί χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες και το εμπόριο της πόλης για την κάλυψη των αναγκών τους,

(δ) επειδή η γεωργική δραστηριότητα ενθαρρύνει επενδύσεις στην επεξεργασία και μεταποίηση αγροτικών προϊόντων καθώς και επενδύσεις εφοδιασμού της αγροτικής παραγωγής.

Η σχέση αυτή θα πρέπει να συνεχισθεί, ενδεχομένως σε νέες βάσεις, εφόσον υπάρξουν σημαντικές αλλαγές στην πολιτική επιδοτήσεων της ΕΕ. Το συγκριτικό πλεονέκτημα του Θεσσαλικού κάμπου θα πρέπει να μετατραπεί σε ένα πλεονέκτημα στην καθετοποίηση αγροτικών προϊόντων, όχι μόνο, ούτε κατ' ανάγκη επιδοτούμενων, αλλά αυτών που απευθύνονται στην αγορά των 500 εκατομμυρίων Ευρωπαίων καταναλωτών και έχουν υψηλή ζήτηση.

Συνεπώς, όπως προκύπτει και από την έρευνα πεδίου - ο Θεσσαλικός κάμπος αποτελεί μεν ένα συγκριτικό πλεονέκτημα για την Λάρισα και την ευρύτερη περιοχή (άποψη που υιοθετεί το 69% των κατοίκων), από την άλλη όμως εξελίσσεται σε μειονέκτημα (άποψη που υιοθετεί το 39% των κατοίκων) η τυχόν εστίαση και προσανατολισμός σε μονοκαλλιέργεια (σταριού παλαιότερα και βαμβακιού πιο πρόσφατα) στην οποία βασίστηκε κατά καιρούς σχεδόν το σύνολο της αγροτικής οικονομίας. Το γεγονός αυτό αναμφίβολα αποτελεί ζήτημα αίριο για την μελλοντική οικονομική ανάπτυξη της πόλης και της περιοχής σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Ο Πηγερός και οι δυνατότητες αξιοποίησής του

Το ποτάμι προσφέρει δυνατότητες για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, αναψυχής και αναβάθμισης της ποιότητας ζωής. Επίσης, ισχύει ως σύμβολο της πόλης και ως σημαντικό στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος που επιτρέπει την προστασία και διαφύλαξη μεγάλων ελεύθερων χώρων. Σημαντικό στοιχείο του νέου Δήμου αποτελούν τα στενά της Αμυγδαλέας και

προβλέπεται η εξωραϊστική αξιοποίηση του ποταμού καθ' όλο το μήκος της διαδρομής του στην περιοχή του νέου Δήμου.

Ο δυναμισμός της μεγάλης βιομηχανίας

Επίσης πλεονέκτημα θα μπορούσε να θεωρηθεί η συγκέντρωση σημαντικού αριθμού βιομηχανικών και εμπορικών μονάδων στην περιοχή γύρω από την πόλη.

Το γεγονός ότι οι επενδύσεις της πρόσφατης περιόδου παρουσίασαν σημαντική αύξηση και οι πρόσφατες αυξητικές τάσεις στον αριθμό των μελών του Βιοτεχνικού Τμήματος του Επιμελητηρίου Λάρισας δείχνουν ένα δυναμισμό της τοπικής οικονομίας. Ταυτόχρονα, η μεγάλη βιομηχανία της περιοχής έχει ένα σχετικά αισιόδοξο μήνυμα καθώς προχωρά σε σημαντικές επενδύσεις εκσυγχρονισμού και αντιμετωπίζει τις προκλήσεις της ενιαίας αγοράς με μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της.

Ακόμη και στις συνθήκες της τρέχουσας μείζονος κρίσης, η τοπική βιομηχανία διατηρεί έναν ελπιδοφόρο δυναμισμό που θα πρέπει να αποτελέσει κύριο μοχλό επανεκκίνησης της οικονομίας..

Το ανθρώπινο δυναμικό

Η ύπαρξη και ανάπτυξη σημαντικού αριθμού εκπαιδευτικών και ερευνητικών μονάδων στην πόλη της Λάρισας υποδηλώνει καταρχήν την ύπαρξη ανθρώπινου δυναμικού ικανοποιητικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Υποδηλώνει επίσης την δυνατότητα ενίσχυσης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του ανθρώπινου δυναμικού μέσω των διαθέσιμων δομών εκπαίδευσης και κατάρτισης. Από την εμπειρική έρευνα προέκυψε ότι περισσότεροι είναι εκείνοι οι κάτοικοι που θεωρούν ότι το ανθρώπινο δυναμικό είναι πλεονέκτημα για την πόλη από εκείνους που πιστεύουν ότι είναι μειονέκτημα.

Εξάλλου, από την ανάλυση της απασχόλησης σε ένα μεγάλο δείγμα επιχειρήσεων στη βιομηχανία, στο εμπόριο και στις λοιπές υπηρεσίες προέκυψε ότι ο αριθμός των απασχολούμενων με πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ ή μεταπτυχιακά ανέρχεται σε 22,2% επί του συνόλου των εργαζομένων. Το 7,3% έχει φοιτήσει σε ΙΕΚ-ΤΕΕ, το 51,9% είναι απόφοιτοι λυκείου, και μόνο το 18,3% έχει βασική ή κατώτερη εκπαίδευση. Από την άλλη όμως θα πρέπει να τονισθεί η διαπίστωση ότι, όπως στο σύνολο της χώρας έτσι και στη Λάρισα, παρατηρείται απουσία εξειδικευμένου προσωπικού για τεχνικά επαγγέλματα και ειδικές εργασίες. Η αξιολόγηση του ανθρώπινου δυναμικού από τις επιχειρήσεις αναδεικνύει τόσο πλεονεκτήματα, όσο και μειονεκτήματα. Συνολικά, η πόλη έχει την δυνατότητα να αναπτύξει εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό μέσω των δομών εκπαίδευσης και κατάρτισης που διαθέτει, εφόσον υιοθετήσει μια συνολική στρατηγική που να καταγράφει τις πραγματικές & τις μελλοντικές ανάγκες της οικονομίας.

Οι περιορισμοί, οι δυσκολίες και τα αδύνατα σημεία της πόλης

Οι αδυναμίες οργάνωσης του πολεοδομικού ιστού

Η πόλη της Λάρισας, από πολεοδομικής άποψης, παρουσιάζει τις περισσότερες αδυναμίες των ελληνικών πόλεων όπως τσιμεντοποίηση, πυκνοκατοίκηση, ασχεδίαστη οικιστική ανάπτυξη, αρχιτεκτονική υποβάθμιση και μειωμένη αισθητική των κτιρίων, έλλειψη αρχιτεκτονικών μνημείων, έλλειψη επαρκών ελεύθερων χώρων για τους πολίτες, απουσία ιστορικών κτιρίων, μη ορθολογική χωροθέτηση λειτουργιών, μικτές χρήσεις κ.α. Πέραν τούτου, χαρακτηριστική της οργάνωσης της πόλης είναι η ασυνέχεια του αστικού ιστού λόγω των γραμμών του τρένου, η κατάληψη μεγάλων και κεντρικών εκτάσεων από στρατόπεδα, οι περιορισμένοι κοινόχρηστοι χώροι για χωροθέτηση νέων λειτουργιών και οι φυσικοί περιορισμοί στην επέκταση της πόλης προς την πλευρά του Πηνειού. Το χαμηλό υψόμετρο της πόλης και το φυσικό της ανάγλυφο συνεπάγονται υψηλές θερμοκρασίες κατά το θέρος και επηρεάζουν αρνητικά και την υποκειμενική εικόνα της πόλης.

Ελλείψεις συγκεκριμένων αστικών υποδομών, ποιότητα αστικού περιβάλλοντος και προβλήματα κυκλοφοριακής οργάνωσης

Στα ζητήματα των αστικών υποδομών, του αστικού περιβάλλοντος και της οργάνωσης της κυκλοφορίας η Λάρισα εμφανίζει τις χαρακτηριστικές αδυναμίες των νέων ελληνικών πόλεων. Ενδεικτικά αναφέρονται η έλλειψη επαρκών θέσεων στάθμευσης των οχημάτων, ειδικά στα κεντρικά μέρη της πόλης, γεγονός που επιτείνει το έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα, η έλλειψη περιφερειακών οδών, εσωτερικού και εξωτερικού δακτυλίου, η ελλιπής άμεση σύνδεση των συνοικιακών αρτηριών, η έλλειψη επαρκών πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων. Η κυκλοφοριακή συμφόρηση συνιστά την κύρια αιτία υποβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος λόγω πρόκλησης ατμοσφαιρικής, ηχητικής και αισθητικής ρύπανσης.

Το αστικό περιβάλλον επηρεάζεται αρνητικά και από τους καυστήρες κεντρικής θέρμανσης, γεγονός που καθιστά τη χρήση καυστήρων φυσικού αερίου επιτακτική. Η χαμηλή ποιότητα των αστικών υποδομών, η έλλειψη αισθητικής της πόλης αλλά και στο σύνολο του το οικιστικό περιβάλλον εκτιμώνται τόσο από τους κατοίκους όσο και από τις επιχειρήσεις (σε μικρότερο βαθμό), ως σοβαρά μειονεκτήματα, όπως παρουσιάζονται στους πίνακες 8.2 και 8.3

Έλλειψη παραγωγικών υποδομών

Η έλλειψη ενός οργανωμένου ΒΙΟΠΑ, δεν επιτρέπει την απομάκρυνση όλων των οχλουσών χρήσεων από τον αστικό ιστό, ούτε την ορθολογική οργάνωση της βιοτεχνικής παραγωγής σε σύγχρονες βάσεις και υποδομές που να στηρίζονται στην γεινίαση και συνεργασία ομοειδών μονάδων. Η βιοτεχνική έκταση στη ΒΙΠΕ ΕΤΒΑ αποθαρρύνει την εγκατάσταση ή μετεγκατάσταση εργαστηρίων, συνεργείων, οικοτεχνιών και βιοτεχνιών αφενός λόγω της περιορισμένης έκτασης και αφετέρου λόγω των υψηλών τιμών γης και τελών λειτουργίας.

Πάρα την ύπαρξη της ΒΙΠΕ και προφανώς λόγω της τιμολογιακής πολιτικής της ΕΤΒΑ παρατηρείται σημαντική παρουσία μεταποιητικών μονάδων στις παρυφές του πολεοδομικού συγκροτήματος. Αυτή η διάσπαρτη χωροθέτηση της βιομηχανίας γύρω από την πόλη και πάνω

στους βασικούς άξονες, δεν επιτρέπει μια οργανωμένη βιομηχανική ανάπτυξη σε σύγχρονες βάσεις (βιολογικό καθαρισμό, υπηρεσίες υποστήριξης, κλπ) και υποβαθμίζει αισθητικά (και συχνά ρυπαίνει) το περιαστικό περιβάλλον.

Επίσης, η έλλειψη ενός οργανωμένου εκθεσιακού και συνεδριακού κέντρου δεν επιτρέπει την αποτελεσματική προβολή του παραγωγικού δυναμικού της πόλης και την προσέλκυση εκδηλώσεων (συνέδρια, εκθέσεις, ημερίδες, κλπ) από την ευρύτερη περιοχή. Τέλος, η πόλη χαρακτηρίζεται από έλλειψη παραγωγικών υποδομών στις νέες τεχνολογίες όπως τεχνολογικό πάρκο, παραγωγικές θερμοκοιτίδες, κέντρα μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας κ.α.

Έλλειψη τουριστικών υποδομών και πόρων

Ιδιαίτερη αδυναμία της Λάρισας είναι η έλλειψη σημαντικών τουριστικών πόρων (π.χ. κλασικά ή νεότερα μνημεία, ιστορικά κτίρια, αρχιτεκτονική κληρονομιά, φυσικό περιβάλλον, ανταγωνιστικές αθλητικές υποδομές, σύγχρονες πολιτιστικές υποδομές). Αυτό συνεπάγεται μειωμένες δυνατότητες ανάπτυξης αστικού τουρισμού.

Χαμηλός βαθμός ανάπτυξης περιφερειακών & διαπεριφερειακών. οικονομικών σχέσεων

Παρά την κεντροβαρή θέση της πόλης στην περιφέρεια Θεσσαλίας και τη βιομηχανική ανάπτυξη των τελευταίων δεκαετιών παρατηρείται έλλειψη περιφερειακών διεπιχειρησιακών σχέσεων και περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης (local integration). Οι περισσότερες επιχειρήσεις κινούνται μόνο στην τοπική αγορά και δεν είναι συνδεδεμένες με άλλες επιχειρήσεις της περιφερειακής οικονομίας.

Στην προμήθεια πρώτων υλών και ενδιάμεσων υλικών ή υπηρεσιών δεν υπάρχει τάση προτίμησης στις επιχειρήσεις της περιφέρειας, με αποτέλεσμα να υπάρχει εκροή εισοδημάτων προς τα μεγάλα μητροπολιτικά κέντρα και χαμηλός περιφερειακός πολλαπλασιαστής δαπανών. Η μελέτη των περιφερειακών επιπτώσεων των Ολυμπιακών έργων στην Θεσσαλία έδειξε ότι η ανάπτυξη της μιας πόλης ευνοεί και τις υπόλοιπες. Στο βαθμό που οι επιχειρηματικοί δεσμοί βελτιωθούν, οι πολλαπλασιαστικές αυτές επιδράσεις θα γίνουν πιο έντονες.

Επίσης, χαμηλό βαθμό ολοκλήρωσης εμφανίζουν ορισμένες βασικές υποδομές όπως είναι ο σιδηρόδρομος και οι οδικοί άξονες, γεγονός που επιδρά αρνητικά στην περιφερειακή οικονομική ολοκλήρωση της πόλης, αλλά και στην ανάπτυξη σχέσεων με άλλες πόλεις της ευρύτερης περιφέρειας (π.χ. Κοζάνη, Ιωάννινα, Ημαθία). Η έλλειψη συνολικού και συνεκτικού σχεδιασμού της περιφερειακής πολιτικής καθώς και η έλλειψη αποτελεσματικής συνεργασίας με τις άλλες θεσσαλικές πόλεις (π.χ. ενός δικτύου πόλεων της Θεσσαλίας ή της Κεντρικής Ελλάδος) δυσχεραίνουν την περιφερειακή συνεργασία και ολοκλήρωση.

Η απώλεια τέλος των Μεσογειακών Αγώνων του 2013 που είχαν δημιουργήσει προσδοκίες κινητοποίησης πόρων και αναπτυξιακών προοπτικών θα πρέπει όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα, δραστικά και οργανωμένα να αντιμετωπισθεί ως μια ακόμη κρίση – ευκαιρία νέων αναπροσανατολισμών.

Αδυναμίες στην παραγωγική συγκρότηση της πόλης

Όπως εντόπισε η ανάλυση των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών της πόλης, πολλές ΜΜΕ εμφανίζουν διαρθρωτικές και τεχνολογικές αδυναμίες καθώς και αδυναμία δημιουργίας θέσεων εργασίας (π.χ. η ανεργία αυξάνεται και η παραγωγικότητα μειώνεται).

Μια σειρά από ενδογενείς, σε μεγάλο βαθμό, παράγοντες, οι οποίοι προέρχονται από τους εσωτερικούς περιορισμούς της τοπικής οικονομίας, επηρεάζουν αρνητικά ή περιορίζουν τις προοπτικές και το εύρος της ανάπτυξης. Μια σχετικά πρόσφατη έρευνα στη Θεσσαλία έδειξε ότι ο δυναμισμός της τοπικής οικονομίας στηρίζεται κυρίως στις μεγάλες μονάδες, αφού οι μικρές αντιμετωπίζουν έντονα διαρθρωτικά προβλήματα που σχετίζονται άμεσα με το μέγεθός τους. Το πρόβλημα αυτό εντείνεται από την χαμηλή ποιότητα ή ανυπαρξία τοπικών μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ειδικά για τις μικρές μονάδες. Η ανάλυση επεσήμανε, επίσης, ότι ο χαμηλός βαθμός σύνδεσης της μεγάλης βιομηχανίας με την τοπική οικονομία περιορίζει τις θετικές της επιπτώσεις, κυρίως, στην αύξηση της απασχόλησης, κρατώντας συχνά στο ελάχιστο τις αναμενόμενες πολλαπλασιαστικές επιδράσεις και τις επιπτώσεις στην τοπική ανάπτυξη.

Ειδικά, στο όλο και πιο σοβαρό ζήτημα της ανεργίας, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι μεγάλες επενδύσεις είναι πλέον έντασης τεχνολογίας με λιγότερες απαιτήσεις σε ανειδίκευτη εργασία και περισσότερες απαιτήσεις σε εξειδικευμένο και υψηλής κατάρτισης προσωπικό. Επίσης, τόσο τα στοιχεία, όσο και η εμπειρία δείχνουν ότι διαχρονικά ο ρόλος του δευτερογενή τομέα παραγωγής (και της βιομηχανίας) στην απορρόφηση της απασχόλησης και της ανάπτυξης θα είναι όλο και πιο περιορισμένος. Λαμβάνοντας υπόψη ότι και οι παραδοσιακοί τομείς του τριτογενή τομέα παραγωγής (λιανικό εμπόριο, κλπ.) φαίνεται να έχουν κορεσθεί (το ίδιο ισχύει και για τον δημόσιο τομέα), διαπιστώνουμε ότι οι εξελίξεις θέτουν σημαντικούς περιορισμούς στις αναπτυξιακές επιλογές και ουσιαστικά επιβάλλουν πολιτικές ανάδειξης ενός νέου τριτογενή τομέα της οικονομίας, ο οποίος διατηρεί την ικανότητα δημιουργίας σημαντικού αριθμού νέων θέσεων εργασίας.

Έλλειψη μηχανισμών υποστήριξης επιχειρηματικής -αναπτυξιακής δραστηριότητας

Παρά την ύπαρξη σημαντικού αριθμού μονάδων επιχειρηματικής στήριξης (π.χ. επιμελητήρια, σύνδεσμοι, ενώσεις, σύλλογοι, αναπτυξιακές εταιρείες, εταιρείες συμβούλων κλπ.) διαπιστώθηκε από την εμπειρική έρευνα ότι υπάρχει έλλειψη αποτελεσματικής στήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας (π.χ. ενημέρωση, συμβουλές, συνεργασίες, καινοτομίες, τεχνολογικός εκσυγχρονισμός, θερμοκοιτίδες νέων επιχειρήσεων). Η δημιουργία των ΚΕΤΑ καθώς και η αξιοποίηση του Προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα" του ΥΠΑΝ, το ΠΕΠ Θεσσαλίας καθώς και οι πρωτοβουλίες σε τοπικό επίπεδο θα πρέπει να αξιοποιηθούν στο έπακρο ώστε να αμβλύνουν ή να άρουν την εν λόγω αδυναμία. Σχετική διευκόλυνση αναμένεται να προσφέρει το ΕΚΕ (Ενιαίο Κέντρο Εξυπηρέτησης που θα λειτουργήσει στο ΚΕΠ). Επίσης, θα πρέπει να αρθεί η παρατηρούμενη περιορισμένη σύνδεση επιχειρήσεων και δημόσιου τομέα με ΑΕΙ και ΤΕΙ της περιοχής μέσω της διοργάνωσης κοινών εκδηλώσεων, ανοικτών εβδομάδων, ηλεκτρονικής σύνδεσης, κοινών βάσεων δεδομένων, κοινών εφαρμοσμένων ερευνών, κλπ.

Οι ευκαιρίες που προκύπτουν από το νέο οικονομικό περιβάλλον

Οι αναδυόμενες αγορές στα Βαλκάνια και την Ανατολική Ευρώπη

Το άνοιγμα και η ανάπτυξη των αγορών στις χώρες της Νοτιοανατολικής, Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης προσφέρουν στις ελληνικές επιχειρήσεις νέες δυνατότητες αύξησης των εξαγωγών τους, αλλά και της εύρεσης νέων πηγών προμήθειας και επενδυτικών τόπων. Η ραγδαία αύξηση των Ελληνικών εξαγωγών στα Βαλκάνια σε μια σειρά από προϊόντα τα οποία δύσκολα εξάγονται στις αγορές της Δυτικής Ευρώπης αναμένεται, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας του οικονομικού και πολιτικού μετασχηματισμού αλλά και τη σταθεροποίηση της περιοχής, να συνεχιστεί.

Αυτές οι νέες αγορές αποτελούν μια θετική πρόκληση για τις επιχειρήσεις της περιοχής, η οποία μέχρι τώρα δεν έχουν αξιοποιηθεί. Να σημειωθεί ότι η απόσταση της Λάρισας από πολλές αγορές της Βαλκανικής είναι μικρότερη από πολλές περιοχές της χώρας μας. Για παράδειγμα, η Λάρισα απέχει λιγότερο από την πόλη των Σκοπίων (με πληθυσμό 500 χιλιάδες κατοίκους) από ότι απέχει από την πόλη της Πάτρας (με πληθυσμό 250 χιλιάδες κατοίκους).

Πάντως το φαινόμενο της μετεγκατάστασης ελληνικών επιχειρήσεων στις Βαλκανικές χώρες έχει ήδη δείξει και αρνητικές επιπτώσεις κυρίως στα θέματα της ανεργίας αλλά και σε θέματα παράπλευρων απωλειών τζίρου βοηθητικών επιχειρήσεων.

Η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και η διεθνοποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων

Η εμβάθυνση της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης με τη δημιουργία μιας πραγματικά ενιαίας αγοράς και με την υιοθέτηση ενός κοινού νομίσματος δημιουργεί μια τεράστια, σταθερή και αναπτυγμένη αγορά ικανή να απορροφήσει επιπλέον εξαγωγές από τη χώρα μας και συνεπώς και από την οικονομία της Λάρισας.

Πέραν τούτου, η ολοκλήρωση της τοπικής οικονομίας στην Ευρωπαϊκή δύναται να σημάνει περισσότερες επιχειρηματικές συνεργασίες, συγχωνεύσεις, άμεσες ξένες επενδύσεις, περισσότερη διάχυση γνώσης, πρακτικών και τεχνολογίας με θετικά αποτελέσματα για την ανάπτυξη της περιοχής αναφοράς. Το ίδιο ισχύει και από την όλο και εντεινόμενη διεθνοποίηση (παγκοσμιοποίηση) των οικονομικών δραστηριοτήτων με τη συμμετοχή σχεδόν του συνόλου των χωρών του κόσμου.

Οι πόροι και τα προγράμματα του ΕΣΠΑ

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, θα προσφέρει σημαντικούς πόρους για την ανάπτυξη των υποδομών και δικτύων της πόλης, για τη δημιουργία νέων μηχανισμών στήριξης της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας, για τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων, για τη βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού, για νέες επενδύσεις, για τον εκσυγχρονισμό της διοίκησης, για την ανάπτυξη του Πανεπιστημίου, τη δημιουργία νέων μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, την ανάπτυξη του τουρισμού, τη χρήση των νέων τεχνολογιών

της επικοινωνίας και πληροφορικής κ.α. Τα επιχειρησιακά προγράμματα των Υπουργείων, το ΠΕΠ Θεσσαλίας αλλά και οι Κοινοτικές πρωτοβουλίες θα προσφέρουν δυνατότητες χρηματοδότησης όλων των τομέων της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Η αξιοποίησή τους όμως δεν θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη, αλλά απαιτεί έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση, συνεχή παρακολούθηση, άρτια τεχνοκρατική προπαρασκευή, συνεπή υλοποίηση, αξιολόγηση και ενεργοποίηση όλων των ενδιαφερομένων.

Η ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και η αναβάθμιση του ΤΕΙ Λάρισας

Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έρευνας της περιοχής βρίσκονται σε φάση ανάπτυξης. Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας αναπτυσσόμενο διαρκώς καταλαμβάνει ήδη σημαντική θέση στο χώρο των Ελληνικών Πανεπιστημίων, ενώ αναπτύσσει παράλληλα ολοένα και περισσότερο διεθνείς σχέσεις και συνεργασίες. Οι 600 περίπου διδάσκοντες, οι ερευνητές και μεταπτυχιακοί φοιτητές, οι 700 εργαζόμενοι, οι 5.500 φοιτητές και τα εργαστήριά του αναμένεται στο μέλλον να αυξηθούν. Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας αποτελεί βασικό πλεονέκτημα της περιοχής και με τις δύο σημαντικές σχολές του της Λάρισας, του τομέα Υγείας, αποτελεί εξαιρετικό πλεονέκτημα ειδικά της πόλης συμβάλλοντας στην απασχόληση, στην αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής, στην επίλυση προβλημάτων, στην μεταφορά και διάχυση γνώσεων, διαδικασιών και τεχνολογιών, στην υποστήριξη της διοίκησης και των επιχειρήσεων, στην τοπική ζήτηση υπηρεσιών και προϊόντων κ.α.

Συνεπώς, η πόλη έχει κάθε λόγο να αναπτύξει στενή συνεργασία μαζί του και να στηρίξει με τη σειρά της την περαιτέρω ανάπτυξή του. Το ίδιο ισχύει και για το ΤΕΙ Λάρισας. Η πρόσφατη αναβάθμιση των ΤΕΙ σε θεσμικό επίπεδο αναμένεται να συνοδευτεί από την αναβάθμιση του προσωπικού και των ερευνητικών υποδομών του, με θετικά αποτελέσματα για την τοπική οικονομία και κοινωνία.

Οι κίνδυνοι που ενδεχομένως θα πρέπει να αντιμετωπιστούν

Η μείωση του αγροτικού εισοδήματος.

Οι μεταρρυθμίσεις της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), αλλά και οι συμφωνία για τα αγροτικά στο πλαίσιο της GATT (ΠΟΕ) προκαλούν συνεχείς μειώσεις της στήριξης των τιμών των αγροτικών προϊόντων, των ενισχύσεων των παραγωγών, των εξαγωγικών επιδοτήσεων καθώς και της εξωτερικής προστασίας. Αυτό, σε πολλές περιπτώσεις, όπως στην περίπτωση των βαμβακοπαραγωγών, σε συνδυασμό με την αύξηση του κόστους παραγωγής συνεπάγεται μείωση του καθαρού αγροτικού εισοδήματος. Η μείωση αυτή δεν αφήνει ανεπηρέαστη την οικονομία της πόλης.

Πρώτον, μειώνει τη ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες και συνεπώς την οικονομική δραστηριότητα της αστικής οικονομίας.

Δεύτερον, μειώνει τη ζήτηση τοπικών αγροτικών μηχανημάτων και εισροών.

Τρίτον, μείωση του διαθέσιμου αγροτικού εισοδήματος μειώνει τις επενδύσεις των αγροτών σε ακίνητα ή συμμετοχές σε άλλες τοπικές δραστηριότητες.

Η αντιμετώπιση της πρόκλησης αυτής αλλά και της επερχόμενης με τις νέες προτάσεις της Επιτροπής για περαιτέρω περικοπές αλλά και της διεύρυνσης της ΕΕ προς νέα κράτη μέλη με μεγάλο αγροτικό πληθυσμό δεν είναι εύκολο εγχείρημα. Όμως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στο μέλλον απαιτείται αναδιάρθρωση των καλλιεργειών προς νέες δυναμικές καλλιέργειες και νέους τρόπους παραγωγής, πιστοποίησης και διάθεσης των αγροτικών προϊόντων, μεγαλύτερη καθετοποίηση της παραγωγής, και αξιοποίηση του νέου δόγματος της ΕΕ και των νέων μέσων για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου. Ως αποτέλεσμα της αναδιάρθρωσης, είναι πολύ πιθανό να καταγραφεί στο άμεσο μέλλον μια έξοδος του αγροτικού πληθυσμού από τις γύρω περιοχές και αύξηση των πληθυσμιακών ροών προς στην πόλη της Λάρισας.

Νεότερες επίσης εξελίξεις στα ζητήματα ανάπτυξης νέων καλλιεργειών βικαυσίμων, φαρμακευτικών φυτών κλπ

Ενίσχυση του Ευρωπαϊκού και διεθνούς ανταγωνισμού

Το νέο Ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον χαρακτηρίζεται από την άρση των εμποδίων στην κίνηση εμπορευμάτων, υπηρεσιών, κεφαλαίων και εργασίας και συνεπώς από αντίστοιχη αύξηση του ανταγωνισμού. Η αύξηση αυτή επεκτείνεται σήμερα σ' όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής: στο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών, στις επενδύσεις, στην εργασία, στην ανάληψη διεθνών εκδηλώσεων, στην προσέλκυση της έδρας πολυεθνικών ή οργανισμών κ.α. Σήμερα, ο διεθνής ανταγωνισμός δεν αναφέρεται στον ανταγωνισμό εθνικών οικονομιών, αλλά στον ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων καθώς και στον ανταγωνισμό των τόπων (π.χ. περιφερειών, πόλεων) για τη διατήρηση και προσέλκυση νέων δραστηριοτήτων. Συνεπώς, η τοπική ανάπτυξη προϋποθέτει τη διεθνή ανταγωνιστικότητα των τοπικών επιχειρήσεων και του τοπικού περιβάλλοντος. Εκεί πρέπει να στραφεί μια τοπική στρατηγική ανάπτυξης, δηλαδή στη στήριξη της ανταγωνιστικότητας των τοπικών επιχειρήσεων και στη διαμόρφωση ευνοϊκών συνθηκών για την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων. Επίσης, απαιτείται ο σχεδιασμός και συνεπής εφαρμογή μιας σαφούς πολιτικής μάρκετινγκ της πόλης (city marketing) που θα εστιάζει στη βελτίωση της περιοχής και της εξωτερικής της εικόνας.

Αναλυτικότερα, στους εξωγενείς παράγοντες οι οποίοι ενδεχομένως ασκούν μια δυσμενή επίδραση και μια πίεση στο παραγωγικό σύστημα της πόλης θα πρέπει κατ' αρχήν να συμπεριληφθούν ορισμένοι από αυτούς που συνθέτουν το νέο διεθνές περιβάλλον της χώρας μας. Σίγουρα η εποχή μας χαρακτηρίζεται από μια αυξανόμενη απελευθέρωση των διεθνών ανταλλαγών και της διεθνούς κινητικότητας του κεφαλαίου και μια συνεχή υποβάθμιση και συρρίκνωση των εθνικών πολιτικών προστασίας ευάλωτων ή στρατηγικών κλάδων παραγωγής. Η κοινή πλέον πεποίθηση ότι οι χώρες (και οι επιχειρήσεις) θα πρέπει να εξειδικεύονται σε προϊόντα που στηρίζονται σε υπαρκτά ή εν δυνάμει συγκριτικά πλεονεκτήματα και όχι στην εύνοια ή την

υποστήριξη του κράτους, έχει δημιουργήσει ένα περιβάλλον που δεν είναι ιδιαίτερα ευνοϊκό για περιοχές με παραδοσιακή, εσωστρεφή και ανελαστική οργάνωση της βιομηχανίας.

Για τη χώρα μας το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα σοβαρό καθώς συνοδεύεται από μια δυσκολία προσαρμογής σε ένα από τα δύο κυρίαρχα πρότυπα βιομηχανικής οργάνωσης, δηλαδή των ανεπτυγμένων και των αναπτυσσόμενων χωρών. Το μεν πρότυπο των ανεπτυγμένων χωρών στηρίζεται στην υψηλή τεχνολογία, την υψηλή παραγωγικότητα και τη συνεχή καινοτομία για την αντιστάθμιση του υψηλού κόστους εργασίας και την εξασφάλιση ανταγωνιστικής θέσης σε μια σειρά κλάδους στις διεθνείς αγορές, το δε πρότυπο των αναπτυσσόμενων χωρών στηρίζεται στο χαμηλό κόστος εργασίας, την απομίμηση και την τυποποίηση για τη βελτίωση της θέσης τους διεθνώς.

Η χώρα μας βρίσκεται σε μια ενδιάμεση κατάσταση με κόστος εργασίας που, αν και χαμηλό, δεν μπορεί να ανταγωνιστεί αυτό των αναπτυσσόμενων χωρών και τεχνολογική υποδομή που δεν συγκρίνεται με αυτή των ανεπτυγμένων χωρών. Έχει συνεπώς ένα σοβαρό πρόβλημα επιλογής της κατάλληλης μακροχρόνιας στρατηγικής σε σχέση με το συγκριτικό πλεονέκτημα το οποίο θέλει να αναπτύξει και στο οποίο θα στηρίξει την ανταγωνιστικότητά της διεθνώς.

Είναι περίπου βέβαιο ότι ελάχιστοι αναλυτές θα υποστήριζαν σήμερα ότι η χώρα μας και ειδικότερα η πόλη της Λάρισας θα πρέπει να στηρίξει την διεθνή της ανταγωνιστικότητα στο χαμηλό κόστος εργασίας. Αυτό πέρα από τις σοβαρές κοινωνικές εντάσεις που θα δημιουργούσε από την καθήλωση ή συμπίεση των εργατικών εισοδημάτων και του μεριδίου της εργασίας στο συνολικό προϊόν, είναι σίγουρο ότι ούτε την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας θα βελτίωνε, αφού οι χώρες του φθηνού κόστους εργασίας παρέχουν αμοιβές εργασίας που αποτελούν μικρό κλάσμα των ήδη χαμηλών Ελληνικών, ούτε την μακροχρόνια ανάπτυξη της Χώρας θα εξασφάλιζε, αφού η επιλογή αυτή αυτομάτως αποκλείει μια σειρά κλάδους - κλειδιά στη διαδικασία του παραγωγικού μετασχηματισμού της οικονομίας.

Αναπόφευκτα, η χώρα (και η πόλη της Λάρισας) θα πρέπει να επιλέξει ένα πρότυπο ανάπτυξης που να πλησιάζει αυτό των ανεπτυγμένων χωρών, να ενθαρρύνει την εφαρμογή νέων τεχνολογιών, να ισορροπεί μεταξύ παραγωγικής εξειδίκευσης και παραγωγικής διαφοροποίησης σε ένα περιβάλλον που μεταβάλλεται με ταχείς ρυθμούς και να στηρίζεται στην ανάπτυξη της τεχνολογίας, της τεχνογνωσίας και των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, παρά στην συμπίεση του επιπέδου διαβίωσής του. Με δεδομένη τη διάρθρωση της οικονομίας μας, οι δυσχέρειες που συνεπάγεται η συνεπής επιλογή και στήριξη ενός τέτοιου αναπτυξιακού προτύπου, θα έχουν αναπόφευκτα μια διάρκεια και μια ένταση που καθιστούν άκρως πιεστική την επίδραση του διεθνούς περιβάλλοντος στις τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες.

Ενίσχυση συγκεντρωτισμού στην οικονομία και αύξηση περιφερειακών ανισοτήτων

Στους εξωγενείς παράγοντες που, κάποιες τουλάχιστον πτυχές τους, ασκούν μια πιθανά δυσμενή επίδραση στις χωρικές ισορροπίες στην Ελλάδα θα πρέπει να συμπεριληφθούν η αυξανόμενη "τριτογενοποίηση" των οικονομιών διεθνώς και ο οικονομικός μετασχηματισμός και το

άνοιγμα των Βαλκανικών χωρών και των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στις διεθνείς ανταλλαγές.

Ο πρώτος παράγοντας που συνδέεται με την ανάπτυξη μιας σειράς νέων κλάδων του τριτογενή τομέα όπως των τραπεζικών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, των πάσης φύσεως παραγωγικών υπηρεσιών συμβούλων αλλά και των υπηρεσιών πολιτισμού και αναψυχής σε σημαντικούς και δυναμικούς κλάδους της οικονομίας, ενισχύει ουσιαστικά το ειδικό βάρος της Αθήνας αφού ο "νέος" τριτογενής τομέας χαρακτηρίζεται από σημαντικές οικονομίες αστικής κλίμακας και συγκέντρωσης και απαιτεί την ύπαρξη μεγάλων πόλεων για την ανάπτυξή του. Έτσι, τουλάχιστον στο επίπεδο των προβλέψεων, φαίνεται ότι ο εκσυγχρονισμός του τριτογενή τομέα της οικονομίας, ενισχύει το Π.Σ. της Αθήνας (και με απόσταση αυτόν της Θεσσαλονίκης), η οποία επιπλέον αποτελεί -μέσω του αεροδρομίου - τη μόνη ουσιαστικά πύλη άμεσης επικοινωνίας της Χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο δεύτερος παράγοντας συνδέεται με το νέο ρόλο της Θεσσαλονίκης ως βιομηχανικό, εμπορικό, διαμετακομιστικό (και ενδεχομένως χρηματιστηριακό) κέντρο των Βαλκανίων, ο οποίος αυξάνει τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και την ελκτικότητα της τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρύτερο επίπεδο. Οι δύο λοιπόν αυτοί παράγοντες, η τριτογενοποίηση της οικονομίας και το άνοιγμα των Βαλκανικών αγορών, φαίνεται να ενισχύουν του δύο ισχυρούς πόλους συγκέντρωσης της Ελλάδας, αφήνοντας τον ενδιάμεσο χώρο χωρίς "ταυτότητα" και σε αναζήτηση αναπτυξιακής στρατηγικής. Εκεί εμφανίζεται όπως προαναφέραμε η δυνατότητα ρόλου της Λάρισας ως κεντρικού πόλου ανάπτυξης.

Οι σημαντικότερες δραστηριότητες στον νέο τριτογενή τομέα κατευθύνονται στην Αθήνα και το ίδιο ισχύει για τον κύριο όγκο των ξένων επενδύσεων (που αφορούν τον τριτογενή κυρίως τομέα). Στο νέο τοπίο της ανάπτυξης φαίνεται ότι τα μητροπολιτικά κέντρα έχουν ένα πλεονέκτημα. Η Αθήνα λόγω τριτογενοποίησης, και κεντρικής διοίκησης, η Θεσσαλονίκη λόγω της θέσης της στις νέες αγορές των Βαλκανίων και του ρόλου της ως περιφερειακής μητρόπολης. Η αύξηση των ανισοτήτων οφείλεται στη δυνατότητα των μητροπολιτικών και τουριστικών περιοχών της χώρας (Κρήτη, Νότιο Αιγαίο) να αυξάνουν το εισόδημά τους ταχύτερα από το μέσο όρο.

Συμπερασματικά, η στρατηγική για την ανάπτυξη της πόλης της Λάρισας θα πρέπει να αντιλαμβάνεται την ως άνω πρόκληση και να επιδιώκει αφενός την ενδογενή της ανάπτυξη (με αξιοποίηση του περιφερειακού της ρόλου) και αφετέρου τη συμμετοχή στα οφέλη που συνεπάγεται η τριτογενοποίηση της οικονομίας και η συνεργασία με τους δύο άλλους αναπτυξιακούς πόλους της χώρας. Φαίνεται πως η έμφαση στο τριτογενή τομέα των δύο μεγάλων πόλων της χώρας αφήνει περιθώρια για μια περαιτέρω βιομηχανική ανάπτυξη της περιοχής αναφοράς.

Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι

Παρόλο που η πόλη διαθέτει τις βασικές περιβαλλοντικές υποδομές θα εξακολουθήσει και στο μέλλον να υπόκειται σε περιβαλλοντικές πιέσεις και κινδύνους. Όπως ήδη αναφέρθηκε το αστικό περιβάλλον εξακολουθεί να υποβαθμίζεται από τη χρήση του αυτοκινήτου, από την ύπαρξη

οχλουσών δραστηριοτήτων και αντιφατικών χρήσεων στον αστικό ιστό καθώς και από τη λειτουργία των νοικοκυριών (π.χ. καυστήρες, κλιματισμός, οικιακές συσκευές).

Οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι που οφείλονται σε παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα όπως είναι η ατμοσφαιρική ρύπανση και οι κλιματολογικές αλλαγές, δυστυχώς, αναμένεται να εντατικοποιηθούν. Για το λόγο αυτό απαιτούνται προληπτικά έργα και μέτρα πολιτικής, επέκταση και βελτίωση του δικτύου όμβριων κ.α. Επίσης, ιδιαίτερα έντονο εξακολουθεί να είναι το πρόβλημα της ρύπανσης των υδάτων (επιφανειακών και υπόγειων), κυρίως λόγω της υπερβολικής χρήσης λιπασμάτων και φαρμάκων στη γεωργία. Το πρόγραμμα καταπολέμησης της νιτρορύπανσης θα πρέπει να συνεχιστεί και να επεκταθεί στο σύνολο του Θεσσαλικού κάμπου καθώς και η εφαρμογή ενός προγράμματος για την προστασία των υδάτων του Πηνειού.

Αξιολόγηση

Αν και η αναζήτηση της "καθαρής" επίδρασης των θετικών και δυσμενών παραγόντων (ενδογενών και εξωγενών) στις προοπτικές της Λάρισας είναι μια επίπονη εργασία, καθώς η ποσοτικοποίηση και η άθροιση - σύγκριση ετερογενών επιδράσεων με διαφορετική προέλευση,, χρονική διάρκεια και σύνθεση δεν είναι καθόλου απλή, θα πρέπει να πούμε ότι η προηγούμενη ανάλυση αναμφίβολα κατατάσσει την πόλη στις πλέον ευνοημένες της Ελληνικής περιφέρειας.

Αν και οι δυσμενείς παράγοντες είναι πολλοί και σημαντικοί, αφορούν στις περισσότερες περιπτώσεις το σύνολο της Ελληνικής περιφέρειας και όχι μόνο την Λάρισα. Η αναφορά τους αποσκοπεί κυρίως στην κατανόηση των διαρθρωτικών αδυναμιών της οικονομίας και του νέου περιβάλλοντος (κυρίως του διεθνούς) και των περιορισμών (αλλά και δυνατοτήτων) που προκύπτουν από αυτό για τη χάραξη μιας ρεαλιστικής και ταυτόχρονα αποτελεσματικής στρατηγικής ανάπτυξης.

Από την άλλη πλευρά τα περισσότερα πλεονεκτήματα δεν είναι γενικά, αλλά πολύ ειδικά, αφορούν την ίδια την περιοχή και θα πρέπει να αξιοποιηθούν με το καλύτερο δυνατό τρόπο. Σε τελική ανάλυση, αυτός ακριβώς πρέπει να είναι ο ρόλος μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής: λαμβάνοντας υπ' όψη τις δυσκολίες, τους περιορισμούς και τις νέες τάσεις του ευρύτερου (εθνικού και διεθνούς) περιβάλλοντος, να αξιοποιεί με τον καλύτερο τρόπο τα υπάρχοντα και να δημιουργεί συνεχώς νέα τοπικά συγκριτικά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη της περιοχής.